الله علیه وسلم نه د حدیثو په کتابونو کی دیر ارشادات راغلی چې له هغی جملی څخه ئی د نمونې په ډول لاندی څو حدیثونه نقلوؤ:

«عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم و لا تصوموا قبل رمضان صوموا لرويته و افطرو لرويته فان حالت دونه غيابة فاكملوا ثلاثين يوماً» (رواه ترمذي و قال حديث حسن صحيح)

ترجمه: له ابن عباس رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم و فرمایل: له رمضان نه وړاندی روژه مه نیسئ، بلکه د سپوږمۍ په لیدلو روژه کیږئ او د سپوږمۍ په لیدلو ئی ماتوئ او که چیری وریځې د سپوږمۍ د لیدلو مانع شوی وی نو دیرش روژی پوره کړئ، همدا رنګه فرمائی: «وعن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «اذا ابقي نصف من شعبان فلاتصوموا» (رواه الترمذي و قال حديث حسن صحيح).

ترجمه: ابو هریرة رضي الله عنه وائی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی کله چې د شعبان میاشت نیمه شي نو روژه مه نیسئ.

بل ځای فرمائی: «وعن ابي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لا يتقيد من احدكم رمضان بصوم يوم او يومين، الا أن يكون رجل كان يصوم صومه،فليصم ذلك اليوم» (متفق عليه).

ترجمه: له ابو هریرة رضي الله عنه نه روایت دی چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم و فرمایل: له تاسو څخه دی هیڅوک له رمضان نه یوه ورځ یا دوه ورځې وړاندی روژه ونه نیسی مګر د چا چې عادتی روژه نیول له همدی ورځی سره برابروی نو دا ورځ دې روژه و نیسی.

توضیح: دپورتنی حدیث شریف مقصد دادی چې له رمضان نه یوه ورځ یا دوه ورځې وړاندی هغه چاته روژه نیول جایز دی او روژه نیولای شی چې هغه عادتاً ایام بیض او یا ټول کال دوشنبه او پنجشنبه روژه نیسی او دده دغه عادتي ورځ (دوشنبه او پنجشنبه) یا د میاشتی دریم ورځی د شعبان وروستۍ ورځی وی، پدی صورت کی که دا سړی روژه شی پروا نشته، که نه پدی نیت روژه نیول چې که روژه وه فرضي او که نه وه نو نفلی، دا روژی نیول جایز نه دی.

۳- د روژه ماتي او پیشنمي په هکله:

ځینې خلك په افغانستان کی په عامه توګه داسی عادت لري او دا ثواب ګڼی چې پیشنمی دی په نیمه شپه کی وکړی او مابنام روژه ماتی دی هم وځنډوی څو ښه تیارۀ خوره شی بناء دا ضروری مسئله ده چې مونږ خپلو لوستونکو ته لدی ابهام نه د سنتو په رڼا کی پرده لیری کړو (انشاء الله).

«عن انس (رضي الله عنه) قال قال رسول صلى الله عليه وسلم تسحروا فان في السحور بركة»

ترجمه: له انس رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول صلی الله علیه وسلم و فرمایل: پیشنمی وکړئ ځکه چې په پیشنمی کی برکت دی.

همدا رنګه «وعن زيد بن ثابت رضي الله عنه قال: تسحرنا مع رسول الله صلي الله عليه وسلم ثم قمنا الي الصلاة قيل: كم كان بينهما؟ قال: قدر خمسين آية» (متفق عليه).

ترجمة: له زید بن ثابت رضي الله عنه نه روایت دي چې وئي ویل: له رسول الله صلي الله عليه وسلم سره مي پیشنمي وکړه وروسته په لمانځه ودریدو. ورته وویل شو چې څومره فاصله (د پیشمني او لمانځه) ترمنځ وه؟ وئي ویل پنځوس آیتونه.

بیا فرمائي: وعن انس رضي الله عنه قال: «كان رسول الله صلي الله عليه وسلم يفطر قبل ان يصلي علي رطبات، فان لم تكن رطبات فتميرات،

فان لم تكن تميرات حسا حسوات من ماء» (رواه ابوداؤد والترمذي وقال حديث حسن).

ترجمه: له انس رضي الله عنه نه روايت دي چي رسول الله صلي الله عليه وسلم به په څو دانو تازه خرماؤ(رطب) باندي روژه ماتوله او كه تازه خرما به نه وه، نو په وچه خرما(تمير) باندي به ئي روژه ماتوله او كه به څوداني وچي خرما وى هم نه وي نو په څو غوپه اوبو به ئي روژه ماتوله.

له پورتنيو نبوي لارښودنو څخه دا ثابته شوه چي پيشنمي ناوخته او مابنام روژه ماتي وختي كول بهتردي او له وروستي مبارك حديث څخه دا معلومه شوه چي روژه ماتي په خرما او اوبو باندي بهتر دي او ثواب لري، الله تعالى دي مونږ تولو مسلمانانو ته په نبوي نقش قدم باندي د تللو او عمل كولو توفيق عنايت كړي!

بل حديث شريف كى راحى چى: «وعن عمرو بن العاص (رضي الله عنه) ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: فصل مابين صيامنا و صيام اهل الكتاب اكله السحر» (رواه مسلم).

ترجمه: له عمرو بن العاص رضي الله عنه نه روايت دى چى رسول الله صلى الله عليه وسلم و فرمايل چې زمونږ او د اهل كتابو د روژى تر منځ فرق پيشنمى كولاى.

همدا رنگه: «عن سهل بن سعد رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «لا يزال الناس بخير ما عجّلو الفطر» (متفق عليه)

ترجمه: له سهل بن سعد رضي الله عنه نه روايت دى چى رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل چى تل به خلك په خير كى وى تر هغو چى په روژه ماتى كى عجله كوى.

بل ځاى فرمائى: و عن ابي عطيه قال: دخلت انا ومسروق على عائشة رضي الله عنها فقال لها مسروق: رجلان من اصحاب محمد صلى الله عليه وسلم كلاهما لا يألو عن الخير: احدهما يعجل المغرب والافطار؟ قال: عبدالله يعني ابن مسعود فقالت: هكذا كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصنع» (رواه مسلم.

ترجمه: له ابو عطيه څخه روايت دى چى ويل ئى: زه او مسروق دعايشي رضي الله عنها حضور ته ورغلو. مسروق‌ورته وويل: د محمد صلى الله عليه وسلم دوه تنه اصحاب دى چې هيڅ يو ئى د خير له كار نه مخ نه اړوى، د هغوى يو د مابنام په لمانځه او روژه ماتى كي عجله كوى او بل ئى د مابنام لمونځ او روژه ماتى څنډوي. هغي وويل: كوم يو د مابنام په لمونځ او روژه ماتى كى عجله كوى؟ وئى ويل عبدالله، يعنى ابن مسعود رضي الله عنه، هغى وويل چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به همداسي كول.

بل ځاى فرمائى: «وعن ابي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: قال الله عزوجل: «احب عبادى الى اعجلهم فطراً» (رواه الترمذي و قال حديث حسن)

ترجمه: له ابو هريرة رضي الله عنه نه روايت دى چى رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل چى الله جل جلاله وفرمايل: زما په بندګانو كى خورا محبوب هغه دى چى په روژه ماتى كى له تولو څخه ډير شتاب كوى.

همدا رنگه: «وعن عمر ابن الخطاب رضي الله قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «اذا اقبل الليل من ههنا و ادبر النهار من ههنا و غربت الشمس فقد افطر الصائم» (متفق عليه)

ترجمه: له عمر ابن خطاب رضي الله نه روايت دى چى رسول الله فرمايلى دى: كله شپى لدي خوا څخه راشى او ورځ لدى خوا شاو گرځوى او لمر پريوزى، نو روژه دار به روژه ماتى كوى.

پاکستان

ته د کنړ

او

نورستان

د ولایتونو

د وفد راتګ

تیر کال چی په باجور، مهمند او ملا کند ایجنسیو کی د نفاذ شریعت د تحریك او دپاکستان د حکومت تر منځ دکشمکش په نتیجه کی کوم واقعات پیښ شول، د هغو په اثر دباجور په کیمپونو کی زمونږ یو شمیر مهاجر ورونه متضرر او یو شمیر ئی په خپلو کورونو کی شهیدان او زخمیان شول، داسی افواهات خپاره شول چی گنی دباجور په پیښو کی افغان مهاجرین شریك دی.

ددي افواهاتو او دروغجنو اطلاعاتو پر اساس د پاکستان حکومت د مهاجرینو د کیمپونو پر ضد یو لړ اقداماتو ته مجبور شو، کنړ ته د ناوه پاس لاره بنده شوه، دباجور او دیر د مهاجرینو د کیمپونو د تخلیی فرامین صادر شول او ددغو مناطقو دیني مدرسي هم له خطر سره مخامخ شوی.

دا چی دافغانستان مرکزی حکومت له دیرو مشکلاتو سره مخ ؤ او له بلی خوا داسی وسایلو وجود نه درلود چي د مرکزی حکومت او بهرنیو چارو وزارت او سفارت پوسیله د مسایلو په حل کی اقدام شوي وائي، پدی اساس د کنړ ولایت والی بناغلی غلام صادق اخونزاده د یو وفد په شمول دمسایلو د حل په مقصد پیښور ته راغي، خو دسفر په هکله د غلط فهمو د لیری کولو په منظور مربوطو مراجعو ته اطلاع ورکړ شوی وه.

په وفد کی د «جماعة الدعوة الي القرآن والسنة» امیر بناغلي مولوی سمیع الله «نجیبي»، محترم استاد شهیدا لله، محترم حاجي روح الله، محترم حاجي محمد عارف او د نورستان د ولایت محترم اینجنیر امیرجان او محترم داکتر محمد یوسف هم شامل وو، دوی د صوبه سرحد له گورنر، وزیر اعلی د پیښور له کمشنر او د مهاجرینو له کمشنر او همدارنگه په اسلام آباد کی دپاکستان د کورنیو چارو له وزیر بناغلی نصیر الله بابر سره جلا جلا ملاقاتونه وکړل او لاندینی امور تر بحث او څیړنی لاندی ونیول شول.

۱- کوم مهاجرین چي په ذکر شوو پیښو کی متضرر شوی یا شهیدان شوي، په ذکر شوو جنگونو او پیښو کی ملوث نه وو، پر دوی زیاتی شویدی.

۲- متضرر شوو مهاجرینو ته باید معاوضه ورکړای شی او کومك ورسره وشی.

۳- د مهاجرینو د کیمپونو د تخلیي مسئله باید د افغانستان د حالاتو تر عادی کیدو پوری وځنډول شی.

٤- د ناوه پاس لاره باید د تل لپاره خلاصه شی او ترانزیتی حقوق ورکړل شي.

٥- د کنړ له لیاری د چترالي مسافرینو د عبور او مرور په هکله

باید تدابیر ونیول شي او پدی هکله له مرکزی حکومت سره تفاهم وشی.

٦- خیریه مؤسسات باید تشویق شی چی په کنړ کي اعماری کارونه وکړی او ددوی پر مخ باید ټولی لیاری خلاصي وی.

٧- دخیریه تعمیراتي مؤسساتو مواد باید پرته له پرمټ څخه کنړ ته داخل شی.

٨- که د کنړ او قبایلو تر منځ څه متنازع امور پیښیزی د تفاهم له لیاری باید حل او فصل شی.

همدا رنګه د ځینو نورو اهمو مسائلو په هکله بحثونه وشول چی په نتیجه کی د پاکستان مسؤلینو د دغه وفد راتګ ته ښه راغلاست ووایه. د باجوړ او دیر په واقعاتو دواړو خواؤ خپل ژور خفګان څرګند کړ او د پاکستان مقاماتو متضرر شوو خلکو ته دمعاوضي او مرستي وعده ورکړه، د نورو مطالبو په هکله هم وعدی وشوی چی اکثره ئی عملی شوی دی.

دپاکستان حکامو او مسؤلینو د کنړ له ولس سره د ښو اړیکو دساتلو ستاینه وکړه او پدی خبره ئی زور راوړ چي د کونړ ولایت او د پاکستان مسلمان ملت باید خپل منځی مسائل د تفاهم له لیاری د ورور ګلوی په فضاء کی حل او فصل کړی، که کوم مشکل پیښیزی نو باید ددواړو خواؤ مسؤلینو ته مراجعه وشی.

همدارنګه د کنړ والی او ورسره څو ملګری هیئت په پیښور کی یو شمیر دخیریه مؤسسو مشران دوه کرتی راوبلل او په کنړ کی ئی د هغوی دآبادی د کارونو د تیزی او چټکتیا په لار کی خپله همکاری ښکاره کړه او ډاډ ئي ورکړ چی په کونړ کی د کوکنارو په کرلو بندیز لګیدلی، د لوی الله په فضل امنیت بیخي ښه دی، دوي باید په ډاډه زړه په تیزی سره کار وکړی او خلکو ته دي د یو متبادل روزګار په تهیه کولو کی هلی ځلی وکړی.

د کنړ والی او ورسره ملګری هیئت ئی کونړ ته د ستنیدو په لار کی د باجوړ د ټولو کیمپونو سپین زیری، علماء او قوماندانان سره راټول او د خپل سفر په هکله ئی هغوی ته ځینی معلومات ورکړل په دغه اجتماع کی د کنړ والی پدی خبره زور راوړ چی د کنړ ولایت منسوبین به د ځنګلونو د وهلو د مخنیوی کوشش وکړی چی پدی هکله لازم تصامیم او دستورات لیږل شوی دی. د کنړ والی د خپلو خبرو په یوه برخه کي پدی خبره زور راوړ چی د کنړ د امنیت استقرار او استحکام یوازی د اداری مسؤلیت نه بلکه د هر مسلمان هستوګن وظیفه ده چی پدی هکله له اداری سره تعاون وکړی.

مشکلات او مسایل په اسانه حل او د کنړ اوسیدونکی د اسلامي نظام په رنا کی هوسا او سوکاله ژوند وکړی.

د یادوني وړ ده چی په کنړ کی انتظامیه او اداره د ټولو تنظیمونو څخه جوړه شوی او مشران ئی د انتخاباتو په نتیجه کی منځته راغلی دی، پدی اساس د الله تعالی په خاص فضل او کرم سره په دغه ولایت کی امنیتي وضع ښه او د اندیښنی وړ نده.

په پاي کی د اجتماع حاضرینو د والی او د هغه د ملګرو د فعالیتونو شکریه اداء او د زیاتو بریالیتوبونو دعائی ورته وکړه او هم ئی له خپلی خوا د هر ډول قربانیو او مرستی وعده ورکړه.

چیچنیا افغانستان په شان د روسیې د هلاکت یو بل میدان دي

ل. م افریدي

د ۱۹۹۱ میلادی کال د نومبر میاشت وه چې روسی امپراطوری دړی وړی شوه او په دی امپراطوری پوری تړلی هیوادونو دآزادی اوخپلواکی زیګنالونه وغږول نو بورس یلتسن د ګورباچوف په ځای د روسیی د کمونستانو د بغاوت ددفع کولو لپاره له ځانګړو کړنو څخه کار اخیست.

بورس یلتسن د کمونیزم د ایډیالوژی په ختمولو کوم اعتراض نه درلود مګر د دپیش منظر د شوروی اتحاد په ځای د روسی فیدارسیون یا په بل عبارت د «ماد روس»(Mothe Russio) جغرافیائی تحفظ، روسیه د یو نړیوال ځواک په څیر پیژاندل او په اقتصادی لحاظ له بحران څخه ویستل او دوباره د اقتصاد بحالول وو.

په دی وختونو کی د نړیوالو مطبوعاتو او د نورو ابلاغی ذریعو په سر کښو کی د چیچنیا د اسلامي هیواد د آزادی څړیکی هم وړ بریښیدې. ددی نه وړاندې دیر کم خلك له دی نوم سره اشنا وو، خو دا هغه اسلامي هیواد دی چی د شوروی اتحاد له ختمیدو نه وروسته د روسی فیدراسیون یوه برخه وه. دا هغه وخت ؤ چی ددی فیدراسیون غړی د بالتیك جمهوریتونو لکه استونیا، لتویا او مالدوا لا زړه نازړه وو چی چیچنیا په ۱۹۹۱ میلادی کال د نومبر د میاشتی په (۲۱) نیټه د خپلی آزادی اعلان وکړ. د چیچنیا په دی جرئتمندانه اقدام دبالتیك په جمهوریتونو کی هم د آزادی ساه وښوریده او د آزادی اعلانونه یی وکړل.

د چیچنیا داستقلال له اعلانولو وروسته د روسیی جمهور رئیس یلتسن په دی جمهوریت کی د اضطراری حالت د اعلانولو او په نظامي زور په دی جمهوریت د کنټرول راوستلو حکم ورکړ مګر د روسیې دپارلمان هغه تجربه کارو سیاست پوهانو چی په افغانستان کی یی د روسیی مداخلت تجربه کړی ؤ؛ پر چیچنیا د بورس یلتسن د فوځی حملی حکم مسترد کړ. ددویم ځل لپاره بیا یلتسن د روسیی ددفاع وزیر ګراچوف، داخله وزیر جنرال برین، د امنیت وزیر جنرال ګلو چکو او د ملی امینت سکرټر لوبوف په شمول د چیچنیا د غربی سیمو کټنه وکړه او فیصله یی وکړه چی نه یوازی چیچنیا بلکی دشمالي قفقاز ټولی سیمی په نظامی تهدید تر خپل تسلط لاندی راولي. خو بیا یی هم خپل دا ډول نظامي تهدیدونه او تصورات بی نتیجي او منفي احساسکړل نو خپلی تګلاری ته یی تغیر ورکړ او د چیچنیا هیواد یی په اقتصادی لحاظ محاصره کړ. خپلی فضایی لاری یې د چیچنیا پر مخ بندی کړی او چیچنیا ته یی خبرداری ورکړ که چیری د چیچنیا الوتکی د روسیې په فضاء کی الوتنی وکړی له سقوط سره به مخ شی، د روسیی مرکزی بانك چیچنیاته پیسو لیږل بند کړل، غذائی مواد هم بند شول او همدا رنګه روسیی د چیچنیا د خلکو په ضد یوه بله نه بخښوونکی او رزیلانه

حربه هم استعمال کړه چې هغه د چیچنیا صحې محاصره وه، د روسیې دعامي روغتیا وزیر «ادوارد- نچاییف» اعلان وکړ چې چیچنیا ته باید هیڅ دول دارو درمل او یا نور طبي سامان الات ونه لیږل شي، چې په دې وخت کې‌دچیچنیا په ځینو سیمو کې د کولورا ناروغي خپره وه.

دې دول تعذیرونو دچیچنیا د مسلمانانو پر ژوند دیره بده اغیزه وکړه او ددي هیواد دولتی څرخ له حرکته وغورزید، مگر حکومت په دیره تیزۍ سره پیښه وضع کنترول او د ترکیې او نورو خلیجي هیوادونو سره یې خپلې تجارتی اړیکی ټینګې کړې چې په نتیجه کې د خلکو اقتصادی وضع یو ځل بیا مخ په ښه کیدو شوه.

د روسیې د دا دول اقتصادی حربو سره سره یې د K.G.B دستگاه د نورو شیطانی کارونو لپاره چمتو کړه او غوښتل یې له هرې مکنې لارې چې وی باید د چیچنیا جمهور رئیس جنرال جوهر دودا یوف له منځه لرې کړي.

په ۸/۸/۱۹۹۳ م نیټه د کار په دفتر کې د توغندی تر حملې لاندې ونیول شو مگر نوموړی ته کوم نقصان ونه رسید. د K.G.B دگومارل شوو ورانکارو له لاسه نه یوازې د چیچنیا دیر عام المنفعه مؤسسات له شدیدو نقصاناتو سره مخ شول بلکې دجنرال دودایوف په ضدیې روس پلوي کمونستان په کار واچول او د چیچنیا دداخلی وضعي د خرابولو لپاره یې په کرایه ورانکاري واستول چې له دې جملې څخه بټراګي حمیدوف، عبدالله بیګایف، احمدوف، زافګاییف، اصلان بیکوف، بیسلان ګنتیمبرو، رسلان لابزانوف او حسبلاتوف چې د روسیې دپخوانی پارلمان رئیس ؤ؛ نومونه د یادولو وړ دي.

دا ټول هغه کمونستان دي چې دپخوانی شوروی اتحاد د لوړو منصبونو لرونکی وو. له دې جملې څخه رسلان حسبلاتوف هغه څوک دی چې کله په ۱۹۹۳ کال د ستمبر د میاشتی په (۲۱) د یلتسن په ضد د روتسکوئی لخوا ناکامه کودتاه وشوه؛ د روتسکوئی سره یو ځای زنداني شو، له زندان څخه وروسته په سیاست کې د نه لاس وهنې په شرط خوشی کړی شو مگر اوس لکه دبیرك کارمل په څیر د خپل هیواد او هیوادوالو په ضد د روسیې د شومو اغراضو په تر سره کولو کې هڅې کوی.

کاش که بورس یلتسن او د روسیې نور کمونست واکداران احمقان ؤ ی د «افغانسان» او «بیرك کارمل» څخه به یې پند اخستی وی. خو دا ټول د نړیوال کفرهغه له بغض او کینې ډك هوسونه دی چې د مسلمانانو په ضد په تاریخی عبرتونو سترګی پټوی خو د مسلمانانو په له منځه وړلو مرګونی اقدامونه کوی.

یلتسن په دی وروکی مسلم هیواد له دری خواؤ فوځونه تاؤ کړی او یوه جارحانه حمله یې کړې، یلتسن د ۱۹۹٤ کال د دسمبر دمیاشتی د ۱۸ نیټې دحملې په نتیجه کې چې جګړه یې لا تر اوسه دوام لري، د جنرال دودایوف له قوله چې ۱۱/۱/۹۵ نیټه یې په یو اخباری بیان کې ویلی دی تر دی وخته له اتلس زره څخه زیات چیچنیایی مسلمانان د روسیې په ظالمانه حمله کې شهیدان شویدي. روسیه د چیچنیا دآزادۍ د ختمولو کوښښ کوي، که په ظاهره چیچنیا دری زره فوځ لرونکي یو وروکی هیواد دی مگر د چیچنیا هر بچی بچی د خپلی آزادۍ څخه ددفاع په لار کې دخپل محدود فوځ سره څنګ په څنګ سینه سپر د جهاد میدان ته راوتی او مقابله کوی او د روس د هر دول ظلم په مقابل کې یې حوصلی لا پسی مظبوطیږی.

که یلتسن او یا نور کفری اندیوالان یې دا فکر کوی چې مسلمانان به په فوځي زور او طاقت له

منځه یوسی نو دا به یو ځل بیا ددوی لوبه سهوه وی ځکه ددی نه وړاندی دیرو سیاسی تجزیه نګارانو ددي خبري څرګندونه کړی وه چی که چیری یلتسن پر چیچنیا فوځي حمله وکړی نو دا به نه یوازی د جنرال دودایوف حامیان لا پسی متحدکړی بلکي روسیه به یو ځل بیا لکه د افغانستان پشان د لویی لانجي سره مخ شی.

دروسانو او د چیچنیا د مسلمانانو دا اختلافات څه نوی خبره نه ده بلکی ددی اختلافاتو لړی له څو پیړیو څخه را روانه ده. د چیچنیا مسلمانان له عربو څخه راغلی وو او په دی خاوره کی په اکثریت سره اوسیدل، دا مسلمانه سیمه په (۱۹) پیړۍ کی د روس دبادشاهت برخه وګرځیدله چي له دی وروسته بیا د کمونستي شوروي اتحاد یوه برخه هم وه، د چیچنیا مسلمانان د شلمی پیړۍ په اوږدو کی څو څو ځله دروسانو سره جنګیدلی دی او د خپلی میرانی تاریخ یی مشهور ساتلی دی. د قفقاز د غرونو په لړۍ کی دی پروت مسلمان هیواد د روسانو له لاسه دیر مظالم لیدلی دی او بالخصوص دجلاد «ستالین» ظلمونه یی د هیرېدلو ور نه دی، ستالین غوښتل چی مسلمانان د ځمکی له مخ څخه تاله ترغه او ورک کړی. د یو معلومات له مخی ستالین په ۱۹٤٤ کال د فبروری په میاشت کی د چیچنیا مسلمانان منځنی اسیا ته شړلو ته مجبور کړل او هغه چا چی انکار کړی ؤ هغه یی قتل کړل، یوازی د «خائی باغ» په غرونو کی اوه سوه کسان پناه اخستونکی د ستالین د خفیه پولیسو لخوا ژوندی وسوزول شول، د یوی اندازی مطابق په دغو وختونو کی ستالین ټول د دوه لکو په شاؤ خوا کی مسلمانان په دی شك چی دوی د «هیټلر» سره لاس لری؛ شهیدان کړیدی.

په منځنی اسیا کی جلاوطن مسلمانان دیارلس کاله وروسته په ۱۹۵۷ کال کی د «خردشیف» په اجازت چیچنیا ته ستانه شول.

په ۱۹ پیړۍ کی زار روس په دی سیمه کی د حملی کولو کوښښ وکړ مګر د مسلمانانو لخوا داسی ګذارونه ورکړی شو چی تر دوه لسیزو څخه تر زیات وخته پوری بیا دوي دغه ارخ ته کتلی هم نه وو. په دغه وخت کی د مسلمانانو د مشهور ګوریلاتی او روحانی لارښود «امام شامل» د ۱۸٤۳ نه تر ۱۸٦۹ کلونو پوری کارنامی چی د روسانو په مقابل کی یی کړی دی د یادونی وړ دی. چیچنیایی مسلمانانو دخپل دغه لارښودسره د ژوند تر اخری وخته پوری د روسانو په مقابل کی خپله توره په ځمکه نه ده ایښي.

یو مشهور روسی افسانه نګار «لیوتالستائی» یو معروف ناول "The Cossacks" د چیچنیا د مسلمانانو په بهادری او میرانی لیکلی دی. د امام شامل تر قیادت لاندی د چیچنیا د مسلمانانو کارنامی چی کله اروپا ته ورسیدلی؛ د ټولی اروپا د مطبوعاتو زینت ګرځیدلی ؤ، تر دی چی ملکي «ویکتوریا» پخپله امام شامل ته د مبارکی یو لیك هم استولی ؤ. د برطانیی پارلمان د امام شامل او د هغه د تحریك د اخلاقي مرستی اعلان هم کړی ؤ. دا هغه وخت ؤ چی ټوله اروپا له روسی طاقت څخه په ویره کي وه.

اوس هم متقاید جنرال جوهر- دودایوف چی (٤۹) کلن شخصیت دی د امام شامل غوندی د روسی کمونستانو په خلاف یی د جهاد اعلان کړی، نومبری په (۱۹٦۷) کال د خپلی وظیفي څخه استعفی ورکړه او د سیاست میدان ته راووت، دروسی فیدراسیون د ټولو مسلمانانو حمایت

او ملاتړ ورته حاصل دی او بنه په قوی سیاسی قوت او همت د روسیی یرغلګرو مقابله کوی. جنرال دودایوف د ۱۹۹۱ کال د اکتوبر د میاشتی د (۲۷) نیټی په انتخاباتو کی په غوڅ اکثریت ددغه هیواد جمهور رئیس وټاکل شو.

چیچنیا د روسیی سره هیڅ ډول تاریخي، ژبنی، مذهبی او جغرافیایی اړیکی نه درلودي بلکی یو نیم سل کاله وړاندی د روسیی جلادانو د جارحیت له امله د روسیی یوه برخه جوړه شوي وه، اوس روسیه د چیچنیاد حکومت د ختمولو لپاره ددوی مخالفینو ته وسلی او نور فوځی مهمات برابروی او د چیچنیا پر ضد یی استعمالوی، د فوځی مهماتو بر سیره ددغه هیواد په ضد په کرایه فوځیان هم لیږی.

د روسیی اوسني حمله چی د چیچنیا د ختمولو لپاره ئی کړی ده امریکا او نور لویدیز هیوادونه د روسی ددی سر تر پایه جارحیت په خلاف هیڅ ډول آواز نه پورته کوی او چپ چاپ سیاست یې خپل کړی دی، له دی څخه داسی معلومیږی چی د روسیی ددی ډول غیر اخلاقي او غیر قانوني حملی په باب روسیی ته د امریکا او نورو اروپایی هیوادونو حمایت او ملا تړ حاصل دی.

که په ظاهره روسی فوځونه دقدرت په زور کامیاب هم شی مګر ددوی دا کامیابي به د یو موقت وخت لپاره وی، ځکه چی د چیچنیا هر مسلمان وګړی د روسیي غلامی ته نور سر نه ټیټوی او نه غواړی چی د روسیی له تسلط لاندی ژوند تیر کړی. له دی پرته ددی خبری قوی امکان دی چی دا جنګ به ټول شمالی قفقاز او تاتاری هیوادونو ته خپور شی.

روسیی استعمار نه یوازی په کمزورو اسلامي هیوادونو دا ډول دردونکی ظلمونه کوي بلکي ټوله کفری نړۍ د مسلمانانو په ضد د پیوستون لاسونه غزوی او په هر ځای کی مسلمانان په سرو وینو لمبیږی مګر نن اسلامي نړۍ د غفلت په خوب ویده ده، نن یو مسلمان د بل مسلمان په درد ځان نه دردوی او یوه بی حسه خاموشي هر مسلمان هیواد خپله کړی ده.

د بالتیك جمهوریتونو له چیچنیا څخه وروسته د آزادۍ اعلان کړی، دوي نه یوازی دا چی په رسمیت و پیژندل شول بلکی په ناټو کی یی غړیتوب هم تر لاسه کړ خو د چیچنیا اسلامي هیواد له آزادۍ وروسته هیڅ یو اسلامي هیواد په رسمیت ونه پیژاند. په عین وخت کی چی روسیی په چیچنیا حمله هم کړی وه په کاسابلانکا کی ددوه پنځوس اسلامي هیوادونو یوه سرمشریزه غونډه وه، په ډیر افسوس سره باید ووایو چي په دی غونډه کی د روسیی ددی یرغل په باب هیڅ ډول یادونه ونه شوه. اسلامي نړۍ نن د کفری ځواکونو د تماشی یوه اله جوړه شوي مګر اسلامي نړۍ په یو غوڅ تصمیم هیڅ ډول عکس العمل نه ځرګندوی. یو نیم سل کاله وړاندی امام شامل چی په دی سیمه کي د همدغه کفر په مقابله کی جنګیده، د هغه وخت له اسلامي هیوادونو څخه یی یوازی ددوه توپونو غوښتنه کړی وه مګر یو مسلمان هیواد هم له هغه سره مرسته ونه کړه، له دی وروسته بیا همدغه مسلمانان وو چی ټول د روسیی، فرانسی او برطانیی په غلامۍ کی له پینو څخه وتړل شو، د ذی هوشو مسلمانانو لپاره بس دومره تاریخي عبرت کافي دی. اوس هم هغه ډول تاریخي امتحانی حالات تیریږي او تاریخ یی ټپتوی، که له زوړ تاریخ څخه سبق وا نه خستل شی، د ماضي غوندی به یو ځل بیا د مسلمانانو په وینو نړۍ سره شي ځکه دښمن همیشه لکه د نیم ژوانديي مار ګذار ته پروت دی او د موقع په څار کی دی.

نماز تراویح و احکام آن

نماز تراویح سنت مطهر رسول الله صلی الله علیه وسلم بوده بعد از اداء نماز عشاء و قبل از نماز وتر خوانده می شود.

معنی تراویح: تراویح جمعه «ترویحه» است که ترویحه یکبار آرام کردن را گویند و این نام را برای این نماز بخاطری انتخاب نموده اند که مردم در آن بعد از هر چهار رکعت آرام مي نشینند، این مطلب را حافظ ابن حجر عسقلاني (رحمه الله) در فتح الباری في شرح بخاری چنین ذکر نموده اند:

«والتراويح جمع ترويحه و هي المرة الواحده من الراحة، سميّت الصلوة في الجماعة في ليالي رمضان التراويح لانهم اول ما اجتمعوا عليها كانوا يستريحون بين كل تسليمتين»

(فتح الباري في شرح بخاري- ج٤ص٢٥٠).

ترجمه: تراویح جمع ترویحه وصیغه مرت و از راحت مشتق شده است چنانچه این نماز درشب های رمضان با جماعت خوانده می شود و این نام را برایش بخاطری انتخاب نموده که مردم این نماز را با جماعت می خوانند و بعد از هر دو سلام (چار رکعت) می نشینند و آرام میکنند.

نماز تراویح و تهجد و قیام اللیل و نماز شب اسماء مختلف برای یك نماز است که ما آنرا نماز تراویح می خوانیم؛ بنام تراویح از رسول اکرم صلی الله علیه وسلم کدام عبادت ثابت نیست بلکه همین تهجد قیام اللیل است که در آحادیث تذکر یافته وما بنام «نماز تراویح» آنرا اداء مینمایم، تمام محدثین کرام بر این اتفاق دارند که قیام اللیل و تهجد و قیام رمضان همین «نماز تراویح» است، در هیچ روایتي ثابت نیست که در ماه مبارك رمضان رسول الله صلی الله علیه وسلم تراویح جدا و تهجد جدا اداء نموده باشند، بلکه همه محدیثین کرام در کتب خویش نماز شب وتهجد و قیام اللیل في رمضان را ذکر نموده اند.

جماعة تراویح: رسول الله صلی الله علیه وسلم صرف سه شب نماز تراویح را با جماعة اداء فرمودند باقي شبها را از بیم اینکه نماز تراویح فرض نگردد با جماعت اداء نکردند، در

حدیث شریف آمده که: «عن عایشه رضي الله عنها أن رسول الله صلى الله عليه وسلم صلى في المسجد ذات ليلة فصلى بصلاته ناس ثم صلىّ من القابلة فكثر الناس ثم اجتمعوا من الليلة الثالثة او الرابعة فلم يخرج اليهم رسول الله صلى الله عليه وسلم فلما اصبح قال قد رأيت الذي صنعتم فلم يمنعني من الخروج اليكم إلا اني خشيت ان يفرض عليكم قال و ذلك في رمضان» (رواه مسلم-۱-۲۵۹-مشكوة-ج۱-ص-٤ ۱۱)

ترجمه: ام المؤمنين حضرت عايشة صديقه رضي الله عنها ميفرمايد: كه يكي از شبها رسول الله صلى الله عليه وسلم در مسجد نماز خواند، مردم نيز عقبش نيت بستند، شب بعد نيز همچنان نماز خواندند و شب سوم چون ديدند كه مردم زياد جمع شده اند شب چارم وقتي مردم جمع شدند، رسول الله صلى الله عليه وسلم بيرون نرفتند، صبح بر مردم فرمودند: من جمع شدن شما را ديدم ولى از بيم آنكه اين نماز بر سر شما فرض نه شود بيرون نه آمدم، راوى ميگويد كه اين واقعه در ماه رمضان رخ داده بود. بعداً در زمان خلافت ابوبكر صديق رضي الله عنه و آوايل خلافت حضرت عمر فاروق رضي الله عنه مردم بد از نماز عشاء به شكل انفرادي و يا عقب چند امام گروه علاحده علاحده اين نماز تراويح را اداء مي نمودند كه شبي حضرت عمر فاروق در عهد خلافتش به مسجد بر آمد، مردم را بدينوال به شكل پراگنده ديدند، به مردم مشوره دادند كه نماز تراويح را بعد از اين به امامت يك امام با جماعت اداء نمايند، و ابي ابن كعب و تميم دارى رضي الله عنهم را يكي پي ديگرى امام مقرر فرمودند.

تعداد ركعات نماز تراويح: با وجود اينكه اكثر علماء و محقيقين احناف بر اين مسئله اقرار ميدارند كه در هيچ روايت صحيح از پيغمبر صلى الله عليه وسلم ثابت نيست كه بيست ركعت نماز تراويح خوانده شده باشد و همه به اين حقيقت پى برده كه تعداد ركعات نماز تروايح هشت ميباشد مگر باز هم اكثر شان به همان بيست ركعت اصرار مي ورزند و انرا هم طورى اداء مينمايند كه در عبادت محسوب نميشود بلكه طوق گردنشان خواهد بود در حديث شريف مى خوانيم كه: «عن عايشه رضي الله عنها قالت كان النبي صلى الله عليه وسلم يصلي في مابين ان يفرغ من صلوة العشاء الى الفجر احدى عشرة ركعات، يسلم في كل ركعتين و يوتر بواحدة» (رواه مسلم)

ترجمه: ام المؤمنين حضرت عايشه رضي الله عنها ميفرمايد كه نبي صلى الله عليه وسلم وقتيكه از نماز عشاء فارغ ميشد، تا بامداد يازده ركعت نماز اداء مى نمود كه بعد از هر دو ركعت سلام بر مى گشتاند ووتر را يك ركعت اداء مي نمود.

همچنين ميفرمايد: «وعن عايشه رضي الله عنها قالت ما كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يزيد في رمضان ولا في غيره على احدى عشره ركعة، يصلي اربعاً فلا تسئل عن حسنهن وطولهن، ثم يصلي اربعاً فلا

دعوت

د توحید او جهاد مجله

«قل هذه سبيلي ادعو إلى الله على بصيرة أنا ومن اتبعني وسبحان الله وما أنا من المشركين»
سورة يوسف (١٠٨)

دامتیاز خاوند: دافغانستان جماعة الدعوة الى القرآن والسنة
مؤسس: شهید شیخ جمیل الرحمن (رحمه الله)
سرپرست: الشیخ سمیع الله
خپرونکی اداره: ددعوت او ارشاد ریاست

اووم کال پرله پسې گڼه (۳۸) ۱٤۱٥ هـ ق کال رجب المرجب شعبان المعظم او رمضان المبارك میاشتي

دهیئت تحریر تر نظارت لاندی

ددی گڼی مطالب

عنوان	مخ
* طالبانو تحریك او د افغانستان (سرمقاله)	۲
* دوډۍ د مبارکې میاشتی فیوضات	٦
* پاکستان ته د کډو او نورستان	۱۲
* چیچنیا د افغانستان پشان	۱٤
* نماز تراویح	۱۸
* د الله تعالی نه شکر (سیرندرسینگ)	۲۱
* جذام	۲۳
* دستر گو لیدلې حال (شعر)	۲٦
* غوره ویناوی	۲۷
* د نړۍ سُنې مسلمانانو	۳۰
* لیدلی اورید لي	۳۲
* پرسشهای شما	۳٥
* د صحابۀ ژوند ته یوه کتنه	۳۸
* د نبوي ملفلرو امیل	٤۳
* د دیني طالبانو تعریګ	٤٥
* ستاسو لیك راورسید	٤۷

په پاکستان کی د ګډون بیه:
میاشتنی: ۱۰ کلداری
کلنی: ۱۰۰ کلداری

په داخل او په پاکستان کی زمونږ نمایندګان

په داخل کی: لمل محمد دافسوس، اسلام آباد:
پیښور: غنی الله «مسلم»
لاهور: حماد شاکر
کراچی: چوهدری ظهور احمد
کوئټه: عرفان منګل
مظفر آباد: بشیر قریشی

په نورو بهرنیو هیوادونوکی د ګډون بیه:
میاشتنی: ۲ امریکائی ډالر
کلنی: ۱۰ امریکائی ډالر

په نورو بهرنیو هیوادونو کی زمونږ نمایندګان

سعودی عرب
امریکا: عبدالرحمن احمد
بریطانیا: منور علی
جرمنی: وائی - ایم حمیم
هالینډ: عماد الدین بکری اسماعیل

مکاتباتی پته: «دعوت مجله» - پوست بکس نمبر ٦۱٤ پشاور پاکستان
بانکی حساب: افغان اسلامي خبری اداره - اکاونټ نمبر ۷-۱۰٦۳ - نیشنل بینك اف پاکستان صدر روډ -

تسئل عن حسنهن و طولهن، ثم يصلي ثلثاً» (رواه البخاری)

ترجمه: از عايشه رضي الله عنها روايت است كه رسول الله صلى الله عليه وسلم در رمضان و غير رمضان از يازده ركعت نماز زياده نمى خواند، چهار ركعت را اداء مى نمود طوريكه حسن وطول ركعاتش مپرس، باز چهار ركعت را اداء مى نمودند قسميكه از حسن وطولش مپرس، باز سه ركعت اداء مى نمودند.

همچنين در حديثي ميخوانيم كه: «عن جابر رضي الله عنه قال صلى بنا رسول الله صلى الله عليه وسلم في رمضان ثمان ركعات و اوتر، الخ» (رواه ابن حبان و ابن خزيمه و الطبراني في المعجم الصغير ص ۱۰۸ ابن نصر في قيام الليل ص ۱۰۰ و في نيل الأوطار - ۲-۲۹۹-)

ويشهد له حديث عايشه رضي الله عنه رواه بخاری و مسلم و غيرهما).

ترجمه: حضرت جابر رضي الله عنها ميفرمايد كه ما پشت سر رسول الله صلى الله عليه وسلم در رمضان هشت ركعت نماز ووتر خوانديم و تائيد اين حديث را حديث عايشه رضي الله عنها نيز در بخاري و مسلم كرده است كه رسول الله صلى الله عليه وسلم در رمضان و غير رمضان از يازده ركعات بيشتر نماز نخوانده اند، البته با كيفيتي كه در رمضان بسيار حسين و طويل نظر به شبهاي ديگر سال، و اين حقيقت را اكثر علماء و محققين احناف در كتب و مؤلفات خويش ذكر نموده اند از جمله صاحب عمده القاري در ج۳ ص ۵۹۷ و صاحب فتح القدير در ج۱ ص ۱۹۸ صاحب در مختار در ص ۳۸ ذكر نموده و اقرار نمود اند كه ركعات مسنون نماز تراويح هشت بوده و حديث بيست ركعت ضعيف است چون راوى اين حديث ابي شيبه ضعيف و مخالف حديث صحيح است.

از جمله ابن الهمام ميگويد كه ابن ابي شيبه در مصنف و طبراني و بيهقي از ابن عباس رضي الله عنهم نقل نموده كه رسول الله الله صلى الله عليه وسلم علاوه از وتر بيست ركعت نماز ميكرد، اين قول ضعيف است زيرا كه ابو شيبه ضعيف است و اين روايت مخالف روايت صحيح است، علامه عيني ميگويد كه ابن ابي شيبه بقول شعبه كاذب و دروغگوست و احمد وابن معين و بخاري و نسائى اورا ضعيف قلمداد نموده و علامه جمال الدين زيلعي ميگويد كه ابن ابي شيبه به اتفاق ضعيف است و ابن عدي در «الكامل» ضعيف دانسته اند، بناءً حديثي كه بروايت ابن ابي شيبه آمده ضعيف و حديث حضرت عايشه و حضرت جابر صحيح است.

در باره وتر نيز روايات متعددى مروى است كه رسول الله صلى الله عليه وسلم يك ركعت سه ركعت، پنج ركعت، هفت ركعت ونو ركعت نماز خوانده است همچنين طرق اداء نمودن نيز به انحاء مختلف آمده ولى به هر طريقه ايكه براى مصلى درست معلوم شود و عمل نمايد انشاء الله درست خواهد بود.

(والله اعلم بالصواب)

پخواني «سريندرسنګ» او اوسنی عبدالله «مسلم» وويل:

د الله تعالی نه شکر ګذاريم چې د ټيارې نه رڼا ته راغلم،

د بشري نظام د سمبالينت د پاره چې څومره د اسلام د مبارک دين تعلق دي بې شکه چې د يو مکمل دين په حيث ئې د ټولو اديانو په مينځ کې خپل امتيازي او اعزازي ثبوت ټولي نړۍ ته څرګند کړي دي او قرآن کريم دغه عظيم کتاب چې دانساني ژوندانه په ټولو ابعادو حاوي دي د بيان،بلاغت او فصاحت د نظره تر اوسه داسې څوک نه دي پيدا شوي چې د مسلمانانو د رهنما دي اسلامي وثيقې ته د شک په نظر وګوري بلکه اکثره اديانو داسلام او قرآن حقانيت منلي دي خو دا چې ولې وړاندې عمل نه کوي ځانګړي بحث دي چې په دي ريوټ کې ئې ګنجايش نشته دي.

په ننني کمپيوټري زمانه کې چې انسانان د ساينسي تفکر او د معاصرو علومو په برکت ان د شاعر د تخيلي دنيا د سپوږمۍ په انګړکې درسونه او لاربښوونې بيا هم د قران کريم له محتوياتو څخه اقتباس شوي او په دنيا کې به داسې وچه او لمده نه وي چې په تفصيلي اواجمالي شکل ئې په دي عظيم کتاب کې ذکر نه وي شوي.

د دي خبرې يو بل مثال دا هم کيدې شي چې همېشه دا خبره اوريدې شي چې په فلاني ځاي کې هندو مسلمان شوي دي خو داسې به نه وي پيښ شوي چې مسلمان هندوشوي وي.

دا خپله د اسلام د مبارک دين په حقانيت دلالت کوي. د مجلې خبريال په دې لړ کې همدغسې يو ريوټ برابر کړي او د هغه ځوان سره ئې لنډه مرکه کړي ده کوم چې څو کاله وړاندې هندو وو او ديو عميق سوچ او فکر کولو نه وروسته د اسلام په مبارک دين باندې مشرف شو، دغه بناغلي عبدالله «مسلم» نومېزي چې پخواني نوم ئې «سريندرسنګ» دي، نوموړي د مجلې د خبريال د څو پوښتنو په مقابل کې جوابونه ويلي دي چې په لاندې متن ورته ستاسو پام راړوو:

پوښتنه:ولي او د کومې انګيزې له مخې د اسلام مبارک دين ته راواوښتې او په دې برخه کې درته چا ښلنه درکړې وه؟

ځواب:بسم الله الرحمن الرحيم د پنځه کاله وړاندې مونږ په جلال-آباد ښار کې اوسيدو او ايله نوي بلوغ ته رسيدلي وم، زما زياته راشه درشه د مسلمانانو سره وه او داسلامي ضوابطو سره مې علاقه پيدا شوه، څو کسان وو چې زه ورسره پوره بلدوم ماته دهغو له خوا د مسلمان کيدو ښلنه راکړشوه ما هم دغه ښلنه بې د چون او چرا نه ومنله او د کلمهء طيبې په ويلو سره د لومړي ځل د پاره د تيارې او جهالت نه رڼا ته راغلم. په همدغه وخت کې ماخپله کورنۍ پريښوده، د بغلان ولايت ته لاړم او هلته له مامورغيور سره څو موده پاتې شوم، وروسته له بناغلي منشي عبدالمجيد سره چې اوس د کورنيو چارود وزارت سرپرست دي د هغه په کور کې اوسيدم او بيا پېښور ته راغلم، دلته د مدينې منورې د

دارالایتام د شپږم ټولګي څخه چې کله فارغ شوم په معهدشرعي کې شامل شوم او اوس په اول صنف کې درس وایم خو زه اوس پوه شوي یم. چې زه سمې لارې ته رهنمائي شوي یم او ټولو هغو کسانو چې ماته د مسلمان کیدو دعوت راکړي دي زیات ورنه خوشحاله یم. زه په دي هم پوه شوي یم چې اسلام په ټولو ادیانو کې بهترین او اعلیٰ دین دي اود انسانیت ټول معیارونه پکې ځیرل شوي دي.زه اوس په دي کوشش کې هم یم چې زما خپل خپلوان هندوان مسلمانې ته رادعوت کړم تر څوپه دې وسیله د آخرت د عذاب نه وژغورل شي.

پوښتنه: ستاسو مور اوپلار او کورنۍ اوس چرته دي اوستاسو رابطه او راشه درشه ورسره شته دي که نه؟

ځواب: زما مور اوپلار او نور خپل خپلوان دا وخت په کابل کې دي زما پلار چې «سوناسنګ» نومیزي یو لوي تجار دي خو زما ورسره کوم ارتباط نشته دي.

پوښتنه: ولي دي ورسره ارتباط نشته تاسو نه غواړې د کورنۍ سره رابطه وساتې که څنګه؟

ځواب: زما ارتباط خو ورسره ځکه نشته چې د هندوانو دا یو قانون دي چې څوک د خپل دین څخه واوړي یا څوک مسلمان شي نو کله چې هغه سړي په لاس ورشي ژوندي ئې سیزي او ډیر بې رحمانه چلند ورسره کوي، ځکه نو زه د همدې ویرې د خپلې کورنۍ او خپلو خپلوانو سره رابطه نه ساتم اوپه څنګ ورنه ګرځم.

پوښتنه: اوس د یو مسلمان په حیث څه احساس کوې او د مجلې لوستونکو ته په دې لړ کې څه ویل غواړې؟

ځواب: زیات خوشحاله یم اود الله تعالي نه شکر ګذاره یم چې په دي مبارک دین مشرف شوي یم او چاچې ماته دعوت راکړي دي لکه چې مخکې مې هم وویل زیاته مننه ورنه کوم او دغه پیرزوینه به ئې هیڅکله هم هیره نکړم.زه چې اوس په شرعي معهد کې دیني زده کړه کوم لوي مقصد مې دادي چې په دیني علومو ځان سمبال کړم او که وکولې شم په یو فرصت کې د کورنۍ غړي هم د تیاري نه رنا ته راولم. خومره چې زه دیني زده کړه کوم اومعلومات مې زیاتیزي په همغه اندازه مې د اسلام د مبارک دین په حقانیت باندې یقین او تصدیق پخیزي او یوه معنوي خوشحالي راته پیدا کیزي.

پوښتنه: تاسو چې اوس مسلمان شوي یاستئ، تر اوسه پورې مو نوروهندوانو ته د بلنې کومه هڅه نه ده کړې او که کړې موده نو د مقابل لوري عکس العمل څه وو؟

ځواب: ما یو وخت په بغلان کې یو شمیر همزولو هندوانو ته د مسلمان کیدو بلنه ورکړې وه خو هغوي زمادغه دعوت قبول نکړ او زما نه ئې پوښتنه وکړه چې تاسو مسلمانان په لمانځه کې رب المسلمین وائي که رب العالمین؟ ما ورته په جواب کې وویل چې رب العالمین؛ خو هغوي په جواب کې وویل چې په دي وسیله ټول عالم پکې شاملیزي او داسې نه ده چې د مسلمانانو د پاره الله شته او د هندوانو او کافرانو د پاره نشته.

په هغه وخت کې چې ما کافي معلومات نلرل او د نور بحث د پاره راسره قناعت بخښونکي دلایل نه وو، د زیات ټینګارنه تیر شوم خو اوس چې مې د دعوت په لاره کې څه ناڅه زده کړي دي باور لرم چې کله زه د امام بخاري د دي پوهنتون څخه فارغ کیږم انشاءالله چې د زده کړې او معلوماتو ساحه به مې نوره هم پراخه شي او په هغه صورت کې به بیا وکولې شم چې د اسلام مبارک دین ته د دعوت د ډیرو پیچلو مسائلوپه حل او د مقابل لوري د سوالونو جوابونه وویلې شم.

(ومن الله التوفیق)

جذام

(LEPROSY)

افسوس

ناروغي د انساني ژوند يو همسفر ملګري وي، کله د انسان څخه ورکه او کله ورته ښکاره شي يعني لنډه داچي صحت او ناروغي د ژوند دوه لازم او ملزم ارخونه دي.د ډيرو پخوا زمانو راهيسي انساني ذهن له ناروغيو څخه په ويره کي غورزيدلي او همدي ويري او وسوسي دا مجبور انسان دي ته وهڅاؤ چي د هري ناروغي لپاره يو مناسب علاج ولټوي. دا هڅي او کوښښونه وو چي انسان د ډيرو لاعلاجو امراضو په علاج قادر او لاس بري شو، له دي جملي څخه يوه د جذام ناروغي هم ده.

جذام يا LEPROSY يوه ميکروبي ناروغي ده، هغه ميکروب چي د جذام ناروغي منځته راوړي د Mycobacterium-Leprae) په نوم يادېزي.دا ميکروب په ۱۸۷۳ ميلادي کال کي د ناروي يو ډاکټر«جي-هنسن» کشف کړ.دا ميکروب د انسان د بدن په پوستکي او مختلفو اعصابو حمله کوي. د جذام ناروغي پردوه ډوله ده: يو متعدي جذام او بل غير متعدي جذام.

متعدي جذام:

په متعدي جذام کي د انسان مخ، دبدن پوستکي او د غوږونو څنډي سري او پرسيزي، په متعدي جذام کي د دي ناروغي ډير زيات ميکروبونه ليدل کيږي،دا ميکروبونه تر هغه وخته پوري نورو روغو اشخاصو ته خپريږي، تر څو ئي علاج نه وي شوي.

غيرمتعدي جذام:

په غير متعدي جذام کي په ناروغ کي د دي ناروغي ميکروبونه وي مګر د انسان د بدن د دفاعي قوت په وجه دغه ميکروبونه له منځه ځي او پدي ډول ناروغي نورو ته نه خپريږي. په دي ډول جذام کي د انسان په پوستکي سپين يا سره چاپونه (داغونه) ليدل کيږي.

د جذام تشخيص -Diagnosis: د جذام د ناروغي تشخيص له دريوعلايمو څخه کيداي شي، له دغو دريو ډولو علايمو څخه که کومه يوه د انسان په بدن کي څرګنده شي، له تشخيص څخه وروسته بايد سمدستي تداوي شي.د جذام د ناروغي دغه دري علايم په لاندي ډول دي:

۱-په پوستکي د سپين رنګه يا سور رنګه داغونو ښکاره کيدل چي ستن، پنسل يا بل کوم تيرۀ څيز سره وسکوندل شي، که بي حسي ولري د جذام مثبته علامه ده.

۲-حسي اعصاب له کاره غورزيدل .

۳-په پوستکي د جذام د ناروغي د ميکروبونو د موجوديت مثبت ثبوت.

د جذام علاج Treatment:

زمونږ په ګران هيواد کي د تعليم د کموالي په وجه دا ناروغي زر نه پيژندل کيږي او د دي بد قسمتي نه ناروغي په انسان کي يا زياتوالي وموميي او يا نورو ته سرايتوکړي.

نوو ساينسي تجربو او تحقيقاتو دا ثابته کړي ده چي د دي ناروغي علاج له شپږو مياشتو څخه تر دوه ۀ کالو په موده کي دننه دننه

کیدي شي. مگر د دي نه وړاندي ډیره ضروري ده چې د جذام ناروغي باید په وخت وپیژندل شي او تشخیص کړي شي او پخپل وخت ئې علاج او تداوي په داسي شکل ترسره شي لکه څنګه چې یوه عامه ناروغي انسان ته ولګي او په اسانه تداو ي شي.دا ناروغي که چیري په وخت وپیژندل شي او تداوي شي، ناروغ پرته له کومې معذورتیا صحت مند کیدي شي.که د جذام د ناروغۍ علاج په وخت ونه کړي شي، ناروغ په احساس کمتریۍ کې وغورزیږي له ټولنې څخه زړه توري شي، له دي امله ئې د ناروغۍ اثرات زیات شي او په لاسونو، پښو او مخ ئې اثرات واقع شي.

نوو عصري ساینسي ذریعو د جذام د ناروغي د علاج لپاره دغه درې ډوله دواګاني تعین کړي دي: RIFA-1
B663-2
DDS-3

که کله ناروغ په دي نوي علاج سره صحت ونه مومي باید له نړۍ طریقي څخه کار واخستل شي یعني ناروغ د« ډیپسون» پواسطه تداوي کیدي شي.که ناروغي دومره زیاته وي چې لاسونه،پښې حسه کړي او یا کمزوري کړي وي، د نومورو درملو په واسطه د جذام عامل میکروب له منځه تلاي شي مګر د بدن د غړو کمزوري او بې حسي نشي ختمیدي. ددي لپاره د بې حسه شوو لاسونو او پښو د زخمونو د ساتني لپاره ناروغ ته ځانګړي پیزار،د چایو پله او داسي نور د ضرورت وړ لوازم استعمالول په کار وي،په دي ډول ناروغ پخپله د خپل ځان ساتنه کوي او سل په سلو کې ځان له زخمي حالت څخه ژغورلاي شي.د عصبي کمزوریۍ لپاره ناروغ ته د یو ډول ځانګړو سپورتي تمریناتو ضرورت وي او د امکان په صورت کې د جراحي عملیاتو پذریعه هم فعالیدي شي.

جذام څرنګه سرایت کولاي شي؟

۱-د جذام ناروغي یوازې له هغه ناروغ څخه نورو ته سرایت کوي کوم چې د علاج لاندي نه وي نیول شوي.

۲-د دي ناروغۍ سرایت عموماً له (۲۰-۱۵)فیصده پورې کیدي شي.

۳-د جذام د ناروغ د جسم د مصابو ځایونو څخه میکروبونه خارجیږي او یو روغ انسان ته د جلد له لارې داخلیږي.

٤-له (۹۰) څخه‌تر(۹۵) فیصده پورې خلک د دي ناروغۍ په مقابل کې له وړوکتوب څخه مدافعي قوت لري نو لدي امله دغه ډول خلکو ته دا ناروغي نشي لګیدلاي، کوم شخص چې د دي ناروغۍ په مقابل کې ئې دفاعي قوت کمزوري وي او د کوم جذامي ناروغ ځان پاک،ګیلاس او یا داسي نور د هغه د استعمال اشیاء استعمال کړي. د غسي شخص ته دا ناروغي لګیداي شي.

٥- دا ناروغي که د علاج لاندي ونیول شي غیر متعدي یا غیر ساري کیدي شي.

٦- بدن د جذام د میکروب د داخلیدلو او په بدن کې د اثارو د پیداکولو موده کم له کمه د ۳-٥کلونو او زیات نه زیات تر (٤۰) کلونو پورې کیدي شي.

۷- د حفظ الصحي د اصولو نه مراعاتول،په وړو کورونو کې لویه کورنۍ اوسیدل، خفګان، دمناسب خوراک نه موجودیت او ګندګي ددې ناروغۍ د سرایت لپاره یوه ښه میډیا وي.

د جذام د مخنيوي لپاره ځيني احتياطي تدابير:

۱-د جذام د ناروغي په باره کي کوښښ وکړئ چي زيات نه زيات معلومات حاصل کړئ،تر څو ستاسي د پوهي په وجه مرض زر تشخيص کړئ،او په وخت ئي تداوي کړئ.

۲-د جذام په باره کي نورو عامو خلکو ته هم د دي مرض د پيژندني معلومات ورکړئ، تر څو دوي هم مرض پخپل وخت تر نظارت لاندي ونيسي او د علاج اقدام ئي وکړي.

۳-که ستاسي او يا تاسي د بل چا په جسم دغه ډول مشکوکي نخښي هم وويني، دغه مشکوک شخص د معاينې لپاره د جذام ډاکتر ته واستوئ.

٤-خپل چاپيريال، کور، جسم او نور د استعمال وړ لوښي پاک وساتئ، په پاکو لاسونو ډوډي وخورئ، پزه او لاړي بي ځايه مه غورزوئ،په دي عادت سره له جذام څخه پرته دنورو ډيرو ناروغيو مخنيوي هم کيدي شي.

٥-د جذام په ناروغي اخته ناروغ زر تر زره د مستقل علاج لپاره ترغيب کړئ.

٦-په جذام مصاب پوستکي يا زخم پاک او د پلستر يا پانسمان پذريعه پټ وساتئ، د جذام د مصابو ځايونو له لوڅ ساتلو څخه دا ناروغي نورو ته په اسانۍ سرايت کوي.

۷-تر اوسه د جذام د مخنيوي واکسين نه دي کشف شوي مګر د موجوده ساينسي تحقيقاتو او ځيرنو څخه دا اميد دي چي په نزدي څو کالو کي به ددي مضري ناروغۍ مخنيوي د واکسينو پذريعه ممکن شي.

جذام يو قابل علاج مرض دي، له بده مرغه زمونږ د هيواد په اکثره خلکو کي د جذام په باب غلط او مبهم تصورات مشهور شوي دي چي «دا ناروغي کله چي انسان د ماهي غوښه وخوري او لدي وروسته شيدي وڅکي،پدي مرض اخته کيږي».

جذام لکه د نورو ميکروبي ناروغيو غوندي يوه ميکروبي ناروغي ده چي جلداو اعصاب متاثره کوي،جذام د ساري ناروغيو له جملي څخه هغه ناروغي ده کومه چي د نورو ناروغيو په نسبت ډير کم سرايت کوي،ځکه ددي ناروغۍ ميکروبونه له جسم څخه بهر د زيات وخت لپاره ژوندي نشي پاتي کيدي.

درنو لوستونکو!

تاسي هم کولاي شي چي د جذام ناروغي له لاندينو اعراضو او علايمو څخه تشخيص کړئ.

* په پوستکي سپکي غوندي سپيني يا سري نخښي او داغونه چي انسان تري هيڅ ډول تکليف نه محسوسوي.

* دا ډول نخښي به له (٦)شپږو هفتو څخه زړي وي.

* خارښ نلري .

* د نورو درملو په علاج سره نه وي ښي شوي.

د پنسل يا د ستني څوکه که په نومورې نخښه کي ورو غوندي ورکړئ، که ناروغ ته درد محسوس نه شي، بي له شکه جذام دي.

* د مخ پوستکي هر وخت زخيم او سور رنګه معلوميږي.

* د غوږونو پوڅکئ(نرمي) پرسيږي.

* خارښ نه لري.

* وروځي رژيږي.

که ګوتي کمزوري يا د لاسونو په نورو برخو کي تناکي يا زخم وي او کومه وجه ئي معلومه نه وي،زر تر زره ئي بايد د جذام لپاره معاينه وکړل شي.

د سترګو ليدلي حال

غلام حضرت «خيوه وال»

نـوي نـوي دسيسي ورتـه جـوړيـزي
هرطـرفته مـو مـظلوم ملت قتليـزي

څـوك په يونوم كړي بدنام اوڅوك په بله
يم حيـران دا خـلك ولي نـه پوهيـزي

ښه آبـاد وطـن زمونږ خـاوري ايري شو
رب دي خير كاندي چي نور به لاڅه كيزي

څه ښادي او خوشحالي وطن كي نشته
غـم ويرونـه دي چـه هر كوڅـه كي كيزي

يو غـم ندي غـم د پاسـه دي غـمونه
په رعيت مو د هيچـا زړه نه خوګيـزي

ښه پوهيري«خو»نه پوهيزي دامتل دي
افـغـانـان نـوولي نـه يـومـوتي كيـزي

افغانان كه چيرې تول يواتفـاق شي
دا منتر د مـداري كـله چـليـزي

خـو افسوس چـي اتفاق اتحـاد نشته
ځـكه مونږ باندي دا سخت عمر تيريزي

اي «حضرته» ګيـله مـكوه دچـانـه
چي څه ليك وي په تقدير كي دا رسيزي.

غوره ويناوي

ژباړه: ابو وليد

* ښه او بد خصلتونه:

نبي كريم صلي الله عليه وسلم فرمايلي:دوه خصلتونه داسي دي چې له هغې نه نور ښه څيزونه نشته.

يو په الله تعالي باندې ايمان لرل او بل مسلمانانو ته خير رسول يعني د هغوي خيرخواهي او دوه خصلتونه داسي دي چې له هغې نه نور بد څيزونه نشته ، يو له الله تعالي سره شرک او بل مسلمانانو ته ضرر رسول.

* محرومياني:

رسول كريم صلى الله عليه وسلم فرمائي:څوک چې پنځه ډوله انسانانو ته د حقارت په سترګه وګوري هغه له پنځه ډيزونوڅخه محرومېږي.

١-څوک چې علماؤ ته په سپکه وګوري هغه له دين نه محرومېږي.

٢-څوک چې امراؤ ته په سپکه وګوري هغه له دنيا نه محرومېږي.

٣-څوک چې خپلو خپلوانو ته په سپکه وګوري هغه په دوستۍ کې نقصاني کيږي.

٤-څوک چې خپلو ګاونديانو ته په سپکه وګوري هغه له نغمې (فائدې)څخه محرومېږي.

٥-اوڅوک چې خپلې ښځې(ميرمنې)ته په سپکه وګوري هغه له ښه ژوند څخه محرومېږي.

* د حضور صلى الله عليه وسلم انديښنه:

نبي كريم صلى الله عليه وسلم فرمايلي ؤ! هغه وخت ډير نژدې دي چې زما امت به له پنځو ډيزونو سره محبت شروع کړي او پنځه ډيزونه به هير کړي.

۱-له دنیا سره به محبت کوي او آخرت به هیر کړي.
۲-له کورونو سره به محبت کوي او قبرونه به هیر کړي.
۳- له اهل و عیال سره به محبت کوي او حوري غلمان(جنتي نعمتونه) به هیر کړي.
٤- له مال سره به محبت کوي خو د حساب کتاب ورځ به هیره کړي.
٥-دنفس تابع به شي اوالله تعالي به هیر کړي.نو دغه ډول خلک زما نه بیزاره دي اوزه له هغوي نه ۰ * غنیمت ګڼل:
د انسایت محسن(صلی الله علیه وسلم) فرمائي! پنځه څیزونه له پنځو څیزونو څخه وړاندي غنیمت وګڼئ.
۱- ځواني لهبوډا توب نه مخکي.
۲- روغ صحت له مریضي نه مخکي .
۳- غني توب له فقیري نه مخکي.
٤- ژوند له مرګ نه مخکي .
٥- او فراغت له مصروفیت نه مخکي.

* د خلفاؤ راشدینو ویناوي.
حضرت ابوبکر صدیق(رضي الله عنه) فرمائي:پنځه رنړاکاني دي او پنځه تیاري.
۱- له دنیا سره محبت تیاره ده او رنړا ئي پرهیزکاري.
۲-ګناه تیاره ده اوتوبه ئي رنړا.
۳-قبر تیاره دي او لااله الاالله محمدرسول الله ئي رنړا.
٤- آخرت تیاره دي او نیک عمل ئي رنړا.
٥- پل صراط تیاره دي او په هغه یقین لرل رنړا.

* جنتي خلک:
حضرت عمر فاروق (رضي الله عنه) فرمائي: پنځه ډوله خلک جنتیان دي.
۱-عیالداره مسکین.
۲-هغه سړي چي خاوند تري خوشحاله وي.
۳- هغه سړي چي خپل محرخپل خاوند ته وبخښي.
٤- هغه اولاد چي مور اوپلار تري راضي وي.
٥- او د ګناهونو نه توبه کوونکي انسان.

راشه راشه !

دحق په قافلـــو کې راروانه راشه راشه
الحاد او کفر یوسه اي طوفانه راشه راشه

دا تورې شپې سبا کړه ورته لمر د سباوون شه
د وخت په انقـــلاب کې قهرمانه راشه راشه

هم سري ویني بهیزي هر مخ په اوښکـــو لوند دی
بیچـــارو ته مرهـــــه او درمـــانه راشه راشه

نور صبر وسکون نشته انتهاء کې د ظلمونو
سهـر ته ایسار نشي له بیـګانه راشه راشه

آسمـــان د آرزوګانو مي آهونه په اور ســـوزي
په حـال مي لږ خبر شه مسـلمانه راشـه راشه

د ظلم سمندر کی می نن ټول ملت غرق کیږی
مظلوم ترینـه رانیسه جاله وانه راشـــه راشه

انسـان پکې وریتیږی ترینه چار چاپیره اور دی
پری پاســـه لو وریږه اي بارانه راشـــه راشه

په لار د انتظار کی دې پراته ټولی ډیر دی
رامات کـړه ځنځیرونه له زندانه راشه راشه

زما په ژوند یو ځلـــي راتګ دي لازمـــي دي
«افسـوس» در پسي مر شوم له آرمانه راشه راشه

******

سرمقاله

د طالبانو تحریک او د افغانستان کشاله

د افغانستان مسلمان او مجاهد ملت چې پوره څوارلس کاله دیو ستر نړۍ وال ځواک په مقابل کې په میرانه وجنګید او د کمونیزم منحوس طلسم ئې دتوحید په حقانیت دتاریخ توري کندې ته ولیږۀ، اوس د نړۍ وال استکبار له خوا دیو بل خپور کړۍ جال په چاپیریال کې له یو سخت آزمیښت سره مخامخ دی.

په سیاسي او نظامي سنګر کې د کمونیزم تر ماتې وروسته افغان مجاهد ولس هیله درلوده چې یوازې اسلامي نظام ددوی په زخمونو پټې لګولې شي او بس د کفر پلاس دا کنډواله شوی هیواد به یوازې او یوازې اسلامي حکومت تعمیروی، د کونډو، بې کوره شویو او معیوبینو سترګې به اسلامي نظام یخوی او د کمونیزم سیلاب وړو ته به هم داسلام مطمئنه بیړۍ نجات ورکوي، خو په دیره خواشینۍ سره باید ووایو چې دا هر څه د نړۍ وال کفر او صهیونزم دلاس وهنې په اساس دقدرت غوښتنې او تفوق غوښتنې په ځیره کې په سیند لاهو او دغه فولادین ملت په یو بل ازمیښتې بټې کې واچول شو او نتیجه دا شوه چې د همدغې متشنجې وضعې د محصول په توګه دهیواد په جنوب لویدیز کې د «طالبانو د تحریک» په نوم یوه نوې ډله را منځته شوه!

د طالبانو د تحریک غړې څوک نه پیژني او اکثراً له خپل تعارف څخه ډه ډه کوی، دوي وائي: دا چې د جهادي تنظیمونو مشران د امنیت به استقرار کې پاتې راغلل، مونږ به امنیت راولو، افغانانو قربانۍ د اسلام لپاره ورکړی، مونږ دوی ته اسلامي نظام راوستل خپله فریضه ګڼو، پدې اساس د اسلامي نظام د استحکام اود اسلامي امنیت داستقرار لپاره دا ضروری ده چې په هیواد کې موجودې وسله والې ډلې بې وسلې شي، تر څو په افغانستان کې درنه او سپکه وسله ډاسې بې مسؤلیتو او بې احساسو ډلو پلاس کې موجوده وی، نه یوازې دا چې اسلامي حکومت نه شي جوړیدای بلکه د اسلامي امنیت استقرار او استحکام هم له امکان نه لیرې بریښي.

د نړۍ د سُنی مسلمانانو په نوم د بوسنیا د مسلمانانو پیغام

ژباړن: لعل محمد «افسوس»

د بوسنیا مسلمانان د نړۍ ټولو سني مسلمانانو ته دا اواز کوی او غواړی چی ټول سنی مسلمانان باید دي ټکی ته متوجه شي:

ایرانی شیعه گان کوښښ کوی چی شیعیت په ټوله بوسنیا کی خپور کړی او د بوسنیا په مسلمانانو کی داسی تاثر وشیندی چی سنی مسلمانان د شیعه عقیدی خپلولو ته اړ کړی.

محترمو علماء کرامو، مبلغینو او د علم خاوندانو!

ستاسی په بوسنیاوی وروڼو کی شیعه عقیده په دی ډول خپریږی چی ایرانی شیعه گانو له بوسنیاوی خویندو سره ودونه کول پیل کړی دی، نه زمونږ سره نن وخت کوم اسباب شته او نه کوم قدرت. دا ډول هر څه د ایرانی حکومت د تاکل شوی پلان له مخي په بوسنیا کی تر سره کیږی، مونږ د بوسنیا سنی مسلمانان دا پیغام د اسلامي نړۍ دسني مسلمانانو غوږونو ته عرض کول غواړو!

د ایران حکومت ایران دسري میاشتی په نوم د بوسنیا د شهیدانو کورنیو ته د خوراکی موادو د ورکولو یو پراخ پروگرام جوړ کړی دي، یو دینی فرهنگی مرکز یی هم خلاص کړی چی په کی شیعه علماء د جعفریه فقهي، عقیدی، قرآن، عربي او فارسي ژبي تدریس کوی، دا ټولی ښوونی دجعفریه مذهب په بنیاد ورکول کیږی؛ په دی مرکز کی بوسنیاوی زده-کوونکو ته د هستوگنی او خوراك سهولتونه ورکړل شوی دی، همدارنگه په دی مرکز کی د جعفری مذهب کتابونه هم شایع کیږی. ددی مرکز چلوونکی بوسنیاوی زده کوونکو ته وایي: څرنگه چی د څلور واړو امامانو مذاهب اسلامي دی، دا ډول دا جعفری مذهب هم یو اسلامي مذهب دی. ددی مرکز مذهبي لارښود امام جعفر او د فوځي تربیت ورکولو یو قومندان عباس د بوسنیا د سنی مسلمانو پیغلو سره ودونه هم کړی دی.

د بوسنیا دفیسکو پنار ته نژدی یو کلی چی «هغوه» نومیږي، دلته یی هم د زده کړي یو مرکز جوړ کړی دی چی ځایی خلکو ته پکی د هر ډول وسلی زده کړی ورکول کیږی. د فیسکو د پنار ځینی مشران هم د ایران د حکومت په ښلنه ایران ته بلل شوی دی، د فیسکو دغه مشران چی د ایران حکومت یی د خپلی شیعه عقیدی لپاره ذهنونه خپلول غواړی، له دی جملی څخه د اسلامي جمهوری جماعت رهبر سرشاد شهانو فیتش، دزینتیشا دپنار ددعوت پوهنتون پروفیسور رامزه علی اهمیوفیش، مالکو عمر بیکو فیتش (عبداللطیف) چی یو فوځي افسر دی؛ نومونه دیادونی وړ دی.

په دی ډول ایرانی شیعه گان له ډیری پټی طریقي او چل څخه کار اخلی او د یو اوږد پلان لاندی کار کوی، دوي ددی پلان د عملی کولو لپاره لومړی د کروشیا له حکومت سره خپل تعلقات قایم کړل او په دی لړ کې-پې د کروشیا له حکومت سره یوه معاهده وکړه چی ایران به په کروشیا

کی د بحری جهازونو یوه کارخانه جوړوی چی دیرش زره کروشیایی کارګران به ددی بحری جهازونو په کارخانه کی کار کوی. د ایران د دې معاهدی او سفارتی اړیکو په وجه کروشیا ته د ایرانیانو د تګ راتګ او بحری جهازونو په ذریعه د سامان الاتو دنقلولو زمینه برابره شوه. ځرنګه چی کروشیا ته دا ډول سهولتونه حاصل شول نو اوس ایران دبوسنیا د فیسکو په ښار کی یو فوځي هوایی ډګر جوړوی چی فعلاً د ایران (۸) هیلی کوپترونه د ایرانی سامان الاتو په نقلولو بوخت دی.

«کاکان» چی د بوسنیا یوه سیمه ده، دلته هم ایرانیانو یو عسکری مرکز جوړ کړی دي، په دی مرکز کی د فوځي تربیت سرپیره د جعفری مذهب دنشر و اشاعت کوښښ هم کیږی.

په دی ډول ایران د بوسنیائی مسلمانو ځوانانو لپاره کلبونه، ادبی غونډی او مذهبی پروګرامونه تشکیلوی، متعه رواجونه ورکوی او د بوسنیایی جینکو سره ودونه کوی. د جعفری مذهب کتابونه او رسالی شایع کوی. ددی کتابونو له جملی څخه یی د سیرت کتاب هم شایع کړي دی، په دی کتاب کی لوی لوی او جلیل القدر صحابه کرام نظر انداز شوی دی او د حضرت علی رضي الله عنه د دور مفصل ذکر یی کړی دی. په دی کتاب کی د حضرت ابو بکر صدیق، حضرت عمرفاروق او حضرت عثمان رضي الله عنهم هیڅ یادونه نشته او د حضرت ابو هریرة رضي الله عنه په ذات یی ډیر زیاتی کړی دی.

هره ورځ په بوسنیا کی د خمینی او خامنایی تصویرونه په خلکو تقسمیزی چی د خمینی د تصویر لاندی یی د «روح الله» الفاظ هم لیکلی وی. په دی ډول د مسلمانانو په زړونو کی د خپلی همدردی د احساساتو د را پاروولو لپاره ځانونه د ټول عالم اسلام همدرد ګڼی.

ای د حدیث او سنت نوم اخستونکو او د صحابه ډمینه والو!

وویاست چی تر څو به مونږ جنګیزو او ستاسو له خوانه به مونږ ته څوک راځی.... !؟

مونږ د علم خاوندانو ته ضرورت لرو او اصلاح کوونکو ته هم. او هغه چاته ضرورت لرو چاته چی الله تعالی مال ورکړی وی او هغه مال په دی لاره کی مصرف کړی. مونږ په غمګینو زړونو تاسو ته دا آواز کوو! هغه به څوک وی چی د الله تعال ددین مدد وکړی...!؟

اي الله! مونږځپل فرض اداء کړل، ته دې په دې ګواه شې!

قدرمنو لوستونکو: تاسی ته دی معلومه وی چی شیخ عبدالعزیز په بوسنیا کی د عملی جهاد یو پروګرام پیل کړی دی او د ځینو اسلامي هیوادونو ځوانان هلته ځی او په جهاد کی ګډون کوی.

الله تعالی ددوی دغه کوښښ مثمره کوی او ورځ په ورځ نوی نوی کامیابی حاصلوی، مجاهدین له جهاد سره سره دقرآن او سنت دنشر واشاعت اهتمام هم کوی مګر د وسایلو د کموالی له امله دا کار څومره چی ضرورت دی په هغه پیمانه نه دی البته یوازی کوښښ دی، ددی کوښښونو نتیجه ده چی د زینیتشا د ښار په قتیبه جومات کی د ځوانانو ددینی روزنی پروګرام پیل شوی دی، دوهم ددینی کتابونو د چاپ کولو پروګرام دی چی له دی جملی څخه د رسول الله صلی الله علیه وسلم سیرت او الرحیق المختوم په بوسنیایی ژبه ترجمه شوي او چاپ شویدی، اوس دا کتابونه ددعوتی دورو او پروګرامونو څخه پرته د مجاهدینو د روزنی په مرکز کی په نصابی ډول شامل شوی دی. همدارنګه د نورو پروګرامونو لپاره هم نصاب وضع شوی او زر ده چی پیل شي، پدی پروګرام کی عربی ژبه او تجوید، اصول تفسیر، سیرت، اصطلاحات حدیث، هغه احادیث چی هغه اخلاق او زړه نرمونکی وی او تقوی پیدا کوونکی وی پدی پروګرام کی شامل دی. له دی پرته په ټوله بوسنیا کی د مجاهدینو او زخمیانو صحي پروګرامونه شروع کیدونکی دی.

مونږ غواړو چی دا دعوتی، جهادی، تعلیمی او دا ډول نور مرستندویه کارونه مخ په وراندی لاړ شی، په دی وخت کی د مسلمانانو کسالت او لټي کول یو نه بخښونکی جرم دی. په دی حساس وخت کی که د بوسنیا د مجبورو مسلمانانو وروڼو سره مرستی ونه شی؛ دوی د رافضیت کندو ته غورزیدونکی دی.

لیدلی اوریدلی

جمال کوتوال

دشیطان غوږونه دی کانه وی په تورخم بندر کی په تګ راتګ باندی دپخوا په نسبت بندیز نرم شوی دی او یوازی دهغو کسانو څخه د بندرنه د تیریدو په مقصد پنځوس کلداری اخستل کیږی چی یا بیخی نا بلده وی او یا هم هر چیری د پیسو په ورکړه عادت وی ګني د لږ انتظار نه وروسته را اوښتی شي.

زه چي د یو راپوتاژ د تهیه کولو دپاره دپیښور نه د جلال آباد په لوری وخوځیدم، په تورخم کی نه د پخوا په شان ټیل ماتیل، وهل ټکول وو او نه برالا پیسی اخستل کیدی ځکه نو کیدی شی د غه نرمښت په کرار کرار په سهولت بدل شی او که چیری د افغانانو مطالبو ته د پاکستان واکمنان غوږ ونیسی او دمشکلاتو نه نی ځانونه خبر کړی کیدی شی د پاك افغان د دوستی په رنا کی د پخوا په شان دغه بندیزونه لیری هم کړی شی خو اوس نی څه خاصه پیش بینی نشي کیدی.

پوره دوه بجي وی چی د جلال آباد بنار ته ورسیدم د تالاشی په چوك کی چی کوم ازدحام وو په یقینی توګه سړي ویلی شی چی د جلال آباد د بنار نفوس د خپل اصلی ګنجایش نه دوه برابره شوي دی چی اوس هم ورته د کابل جنګ ځپلی او د ټولو ولایاتو خلق را چلیږی. د جلال آباد بنار چی د ککړتیا اخیری حد ته رسیدلی او د جارو کولو نه وتلي دی ځینی بناریان خو چی د نظافت او د ځان د مینځلو سره عادت وی مجبور دی سهار او مابنام په کورونو کی استحمام وکړی. د جلال آباد بناروالی وائی چی د نفوسو د کثرت او د اصنافوّ د عدم همکاری په وجه نی د بنار دپاکوالی مسئله ډیره کړکیچنه کړی ده او دوی نشي کولی په لنډو تنګو وسایلو سره په خپل وخت د بنار ټولی برخی پاکی کړی که څه هم څه مووه مخکی غیر دولتي ادارو د امریکی د متحده آیالاتو په کومکی دالرو باندی د جلال آباد د بنار د پاکوالي اعلانونه وکړل او چلنج نی ورکړ چی د بنار د پاکوالی کثافات به ایسته و غورځولی شی او د کانالیزایسون عصری سیستم به نی فعال کړی شي خو داسی څرګنده شوه چي دا هم هسی دباډو خواړه وو ډالر مصرف شول خو بنار هماغسی په دوړو او ګردونو کی پټ دی او د کثافاتو انبارونه لا په خپل ځای درانه پراته دی.

د جلال آباد بنار اکثره پلی لاری ګرځنده هټی والو او تېنګ والاو قبضه کړی دی ان تر دی پوری چی سلمانیانو هم په پلو لارو کی څوکی اچولی دی او د ویښتانو داصلاح کولو عملیات کوی او د شار نا پرسان په شکل هر څوك داسی عادت شوي دی چی هر چیري موټر دروي او که هر ځای کي څادر غوروی او هر چیری کار و بار شروع کوی دائی مسلم حق دی.

په بنار کی که څه هم دپخوا په نسبت وسله وال کسان کم لیدلی کیږی خو هر رئیس او لوی مدیر چي په عین حال کي جهادی قوماندانان هم دی سهار د حاضری دپاره خپلو دفترونو ته په خپلو خپلو ډاکټرونو کی ځی کم ترکم شل دیرش کسان چی په کلاشنکوفونو او راکټونو سمبالوی دځانونو سره

وړی او هلته بی کاره او بی روزگاره د ادارو په مدخلونو کی تولـه ورځ په چای څښلو لګیاوی.

وائی چی که دغه وسله وال ګسان په نورو جوړونکو کارونو بوخت شوی وائی او یا لږ تر لږه دباډی ګاړدانو اوسنی ګراف لږ راتیټ شوی وائی دوسلی د کنټرول سره ئی هم پوره مرسته کولی شوه.

ما د جلال آباد په بنار کی د څارندوی یو داسی ګروپ هم ولیدہ چی په بنار کی ئی د ببرو سرونو د کمولو دپاره ګزمه کوله او که څوك به ئی پیدا کړ چي ویښتان ئی د اندازی زیات اوزده دی د قیچی کولو عملیات ئی هم سرته رسول. خو چي کله ما د امنیه قوماندان څخه پوښتنه وکړه چی ایا د ویښتانو کمول ستاسو هدایت دی او بی له توپیره به دغه پروګرام عملی شی؟ وی ویل هوکي؛مونږ تصمیم نیولی دي چي بی له مقابلی څخه دغه لړۍ تر سره کړو، خو داسی څرګندیزی چی د دي پروګرام عملی کول به په ټولو وسله والو او بی وسلی کسانو باندی سخت وی.

د یادونی وړ ده چي په جلال آباد کی د شرعی نظام د انفاذ سره د هر چا مینه ده د لمانځه په وختونو کی په جوماتونو کی غټی غټی جمعی ودریزی او د لمانځه په وخت کی دوکانونه بندول یې یو ژوندی ثبوت دی، دلته د ارشاد اسلامي له خوا د روژی دمبارکی میاشتي په اوږدو کی د قرآن کریم ختمونو او تراویح د پاره ځانګړی فهرستونه عملی شوی وو. د جماعت الدعوت الی القرآن والسنة د ولایتی دفتر یوي سرچینې ماته وویل چي ددی جماعت له خوا د عربانو په جامع مسجد د فارم هدی او حصار شاهي ددوسرکی مهاجرینو په کمپ کی د تفسیر شریف ددوری او ترجمي د پاره دوه وتلی عالمان موظف کړی شوی دی.

سر چینی دا هم وویل چي په فارم هده کی ښځینه مهاجرینو هم غوښتنه کړی ده چي دوی هم دقرآن کریم په ترجمه کی ګډون وکړی، دفتر وویل چی ددوي دغه مطالبه منل شوی ده او د جومات سره نیږدی ورته د ترجمی د اوریدو دپاره تجیر وهل شوی دی.

تر څو دوي هم وکولی شی د نارینه ؤ په شان د الله تعالی د کتاب د ارشاداتو او حکمونو څخه خبری شي هماغسی چی مخکی وویل شو د جلال اباد په بنار کی د خپل بناری ګنجایش او ظرفیت نه دوه برابره خلق راټول شوی دی او داسی ولایت به نه وی چی د هغی اوسیدونکي دلته نه وی موجود دا ټول د مهاجرینو په شکل کی دی او د نظره دي نشي همدا ننګرهار دی چی د امن د کور په حیث یی شهرت پیدا کړی دی. دغه لرغونی بنار اوس نه یوازي د عامو خلقو د پاره د ګذاری یو مرکزیت ګرځیدلی دی بلکه د کل په حیث د افغانستان د سیاسی صورت حال د رغونی دپاره هم پکی کله کله افغان مشران جرګه کیږی او د صلحي لوظنامی دستخط کوي خو چی د بده مرغه یوه لوظنامه هم لانه وه عملی شوی ننګرهار خپل نقش او کردار اداء کړي دی خو دا مشران دی چی یو بل نشي تحمل کولی او هر یو پکی وتلی او مخکښ نقش غواړی.

که سړی د جلال آباد په بنار کی یو نظر واچوي نو دیر زرورته څرګندیزي چی په سلو کی اویا پکی مهاجرین دی چی اکثریت ئی د کابل جنګ ځپلی دی د ننګرهار د مهاجرینو د ریاست د یو رپوټ مطابق چي د ملګرو ملتو های کمشنری هم تایید کړی دی دا وخت څه د پاسه دوه لکه مهاجرین په بیلا بیلو کمپونو کی دی اودری لکه کم وزیات ئی د بنار په دننه او شاؤ خوا کی د خپلو خپلوانو او کرایی کورونو کي اوسیږی.

یو ګدای ګر چي هر چاته ئی د سوال لاس اوږداوه او په ځلورو اندامونو بیخي روغ وو زما یو ملګر پری اعتراض وکړ چي یار په دی څوانی کی د سوال کولو څه مجبوریت لري په ژرغونی لهجه ئی وویل پنځه میاشتی کیږی چی د کابل نه راغلی

یم ددوسرکی په ډاګ کی دلس سره کورنۍ سره پروت یم نه چا خیمه راکړه او نه مي د مرستی مواد اخیستی. کار هم نه پیدا کیږی، څه وکړم، دولږی د سختی تنګسۍ سره مخ یم. د سوال ګر ددی خبری په اوریدو سره زما انسانی عواطف هم تحریک شول او د نوموړی کمپ د لیدلو فیصله می وکړه.

د حصار شاهی د دوسره کې کمپ چی د تیر کال د جدی دیولسم تاریخ د تمام عیارو جنګونو د شروع کیدو سره جخت هغه وخت چی شرقي او مسلمان ګاوندي ملك وربانډی دروازی وترلی او دائی د خپل ملك د پاره دمصیبت ځپلو یو سیاسی سیلاؤ وبللو دننګرهار د جهادی شورۍ په تیره بیا د حاجی عبدالقدیر په اهتمام جوړ شو.

دغه کمپ چی اوس د هیواد په داخل کی د ټولو نه لوی کمپ دی د ټولو نه زیات غمونه او مشکلات هم همدی دستی ته راټول شوی دی.

که څه هم دغه کمپ د نقشی مطابق دی. ښوونځی، صحي کلینکونه، جوماتونه او مارکیټونه هم لری خو هغه وخت چی مهاجر و پوښتل شی یو عالم مشکلات او پرابلمونه لری

او د جنګونو دیوی خونړی تراژیدۍ نه پرته بل پیام نلری هغه وخت چی سړی دکمپ متن ته ورداخل شی او د مهاجرو د کورنیو فعل او انفعالات وګوری پوهیږی چی جنګونه څومره لوی مصیبت دی او مهاجرت څومره تریخ دی.

د کمپ د یو مسؤل په ملګرتیا د هغو کسانو خیمی ته ورغلم کوم چې دپنځو میاشتو راهیسی د خیمو او د مرستی د موادو په تمه شپی او ورځی تیروی او د مرګ او ژوند تر منځ په سخته تنګسه کی ترپکی وهي.

د عنایت په نوم یو مهاجر راته وویل پوره پنځه میاشتی وشوی چی د خیمی او مواد د ترلاسه کولو په تمه دې وچ ډاګ کی پراته یو خو د هیچا زړه را باندی لانه دی سوځیدلی او اوس هم راته د شك په نظر ګوری. په څو دقیقو کی نژدی دوه سوه کسان ښځی - سړی او ماشومان په دی نیت راټول شول چې ګنې زه ورته د خیمو او د مرستی د موادو د ورکولو کوم خبر او پیغام لرم. شکایتونه بیخي زیات شول د ولزی، ناروغتیا او مړینی خبری خو لا څه کوی چی حتی په استناد سره راته دا خبره هم وشوه چی د مزار- شریف یو اوسیدونکی چی ذبیح الله نومیږی او د پنځو میاشتو راهیسی دلته پروت وو د ولزی سره د مقابلی نه وروسته ئی بالآخیره خپله یوه پنځه کلنه لور او دری کلن زوی په یو سړی باندی و پلورل ما غوښتل دپلورل شوو ماشومانو مور او پلار و ګورم خو نیژدی ګاوندیانو ئی وویل چی د ماشومانو پلار ښار ته د ګدائی د پاره تللی دی او مور ئی چی اعصاب ئی د لاسه ورکړی دی د هیچا سره خبری نکوی.

په خبرو خبرو کی چی هر جمله ئی د غم او مصیبت د نظره د راکټ ویشتلو نه کمه نه وه داسی حالات هم مینځ ته راغلل چی د مرکي په وخت د ژړاګانو او د ناره الله اکبر تکبیرونو او انګازو د ټول کمپ اوسیدونکی را وخوځول څکه نو زه نشم کولی ټول هغه شکایتونه، حکایتونه او حقایق چی ما د یو خبریال په حیث واوریدل هغه ټول دلته په دی رپورټ کی تمثیل کړم په دی کمپ کی د توزیع د مدیر بناغلی ګلا جان شیرزاد له قوله دا ټولي دوه زره او دوه سوه کورنی دی چی د پنځو میاشتو نه را په دی خوا په سپین ډاګ پرتی دی او هیڅ مرسته ورسره نه ده شوی.

ده د مهاجرینو د مشکلاتو او مصایبو تصدیق وکړ خو د ملګرو ملتونو کار کوونکو د ځینو خو د غرضه کسانو د شکایت په وجه چی ګنې دا د جنګ مهاجرین نه دی هیڅ پوښتنه ئی نه کیږی په داسي حال کی چی مونږ د مرستي د پاره د مهاجرینو په حیث راجستر کړی دی او ددی مستحق دی چی خیمی او مواد ورته ورکړی شی خو لا غوڅ اجراءت نه دی شوی.

###

پرسشهاي شما در پرتو

قرآن و سنت

برادر گرامي ما محمد انور از کیمپ جلوزي ضمن سلام مسنونه و احوال پرسی پرسیده اند که:

۱- بعضي مردم روزهای جمعه را برای روزه و شب جمعه را برای نماز خاص میکنند ومیگویند که در روزهای جمعه ثواب اعمال نافله مضاعف میگردد، حقیقت موضوع را در روشني قرآن و سنت توضیح نمائید؟

۲- بعضي مردم خصوصاً ایرانیها عادت دارند میگویند «برسر فلان قسم» ویا «به رسول خدا قسم» و یا بر سر اولاد ویا بر سر پدرم و یا به «ابوالفضل» قسم یاد میکنند، حیثیت شرعي این قسم قسم خوردن چطور است؟ واضح نمائید که بسیاری افراد به این مرض گرفتار اند.

برادر عزیز محمد انور خان! به سلام های گرم و صمیمانهء شما وعلیکم السلام ورحمة الله وبرکاته، گفته بامید نامه های دیگر شما میپردازیم به جواب سوالهای شما:

روز جمعه از جملهء روزهای است که فضیلتش در بعضي از روایات آمده و در قرآنکریم نیز باین نام سورتی ذکر شده که در آن به مسلمانان به ادا؛ فریضه نماز جمعه ترغیب داده شده است، ولی معنایش این نیست که عبادت روزهای خاص دارد و در دیگر روزها انجام دادن آن درست نیست بلکه بر عکس رسول الله صلی الله علیه وسلم از خاص نمودن روزه جمعه براي روزه و شب جمعه برای نماز منع فرموده است مثلاً:

«عن ابي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «لا تخصوا ليلة الجمعه بقيام من بين الليالي، ولا تخصوا يوم الجمعة بصيام من بين الأيام إلا أن يكون في صوم يصومه احدكم» (رواه مسلم)

ترجمه: از ابو هريرة رضي الله عنه روایت است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «از میان شبها شب جمعه را به نماز و از بین

روزها روز جمعه را به روزه اختصاص ندهید مگر اینکه روزه ای باشد که یکی از شما آن را روزه میگرد.

توضیح: اشخاص نیکو کار ومتقي اي وجود دارد که آیام بیض را روزه میگیرند یعني در هر ماه سه روز یا در اول یا در وسط و یا در آخر ماه روزه میگیرند اگر همچو اشخاص یکي از روزهاي روزه اش با جمعه مصادف باشد عیب ندارد که درین صورت اکثراً سه روز مسلسل روزه میگیرند مثلاً آن روزها چهار، پنجشنبه، جمعه ویا شنبه و جمعه و پنجشنبه و یا جمعه و شنبه و یکشنبه میباشند، در غیر اینصورت مشخص باین نیت که هر روز جمعه باید روزه بگیرم تا ثواب زیاد نصیبم شود، نبي اکرم صلی الله علیه وسلم از آن منع فرموده است، در حدیث دیگری آمده:

«وعن ابي هريرة رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: «لايصومنّ احدكم يوم الجمعه إلا يوماً قبله او بعده» (متفق علیه)

ترجمه: از ابو هريرة رضي الله عنه روایت است که گفت از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیدم که میفرمود: هیچکدام شما روز جمعه را روزه میگرد مگر همراه با روزی که پیش از آن است و یابعد از آن در حدیث دیگری ارشاد است : «وعن محمد بن عباد قال: سألت جابرا رضي الله عنه: أنهى النبي صلى الله عليه وسلم عن صوم يوم الجمعه؟ قال :نعم» (متفق علیه)

ترجمه: از محمد بن عباد روایت است که گفت از جابر رضي الله عنه پرسیدم که آیا پیامبر صلی الله علیه وسلم از روزه روز جمعه منع فرمود ؟ گفت بلی.

همچنین ارشاد دیگری از ارشادات رسول الله صلی الله علیه وسلم است که: «وعن ام المؤمنين جويرية بنت الحارث رضي الله عنها آن النبي صلى الله عليه وسلم، دخل عليها يوم الجمعة و هي صائمة، فقال: «أصمت امس؟» قلت: لا، قال :«تريدين ان تصومي غداً؟» قالت: لا قال: «فافطري» (رواه البخاري)

ترجمه: از ام المؤمنين جويرية بنت الحارث رضي الله عنها روایت است که: پیامبر صلی الله علیه وسلم روزه جمعه بروی داخل شد در حالیکه روزه داشت، فرمود: آیا دیروز روزه گرفتي؟ گفت نه، گفت آیا میخواهي که فردا روزه بگیري؟ گفت نه ، فرمود: پس روزه ات را بکشا.

آحادیث و ارشادات فوق میرساند که خاص نمودن روز و یاشب جمعه برای عبادت بر وفق نبوده بلکه از آن منع شده است.

و اما در باره پرسش دوم شما از کتاب ریاض الصالحین ترجمه آقاي عبدالله «خاموش-هروی» استفاده می نمایم:

ارشاد پیامبر صلی الله علیه وسلم است که میفرماید: «عن ابن

عمر رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «ان الله تعالى ينهاكم أن تحلفوا بابائكم، فمن كان حالفا فليحلف بالله او ليصمت» (متفق عليه) و في رواية في الصحيح، فمن كان حالفا فلا يحلف بالله او ليصمت» وفي رواية في الصحيح فمن كان حالفاً فلا يحلف إلا بالله او ليسكت»،

ترجمه: از ابن عمر رضي الله عنهما روايت است كه پيامبر صلى الله عليه وسلم فرمود: خداوند شما را منع ميكند از اينكه به پدران تان سوگند بخوريد، پس كسيكه بايستى سوگند ياد كند پس بايد به خداوند سوگند خورد يا خاموش شود.

و در روايتي صحيح آمده كه پس آنكه سوگند ياد ميكند بايد جز به خدا سوگند نخورد و يا سكوت نمايد.در حديث ديگرى آمده: «وعن عبدالرحمن بن سمرة رضي الله عنه قال، قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «لا تحلفوا بالطواغي و لا بابائكم» (رواه مسلم)

ترجمه: از عبدالرحمن بن سرة رضي الله عنه روايت است كه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمود: به بتها و پدران تان سوگند مخوريد، و در روايت غير مسلم آمده كه بالطواغيت جمع طاغوت و آن عبارت از شيطان وبت است.

همچنين در حديث ديگرى ميفرمايد: «عن بريدة رضي الله عنه انّ رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «من حلف بالامانة فليس منا» (حديث صيحيح- رواه ابوداؤد باسناد صيحح)

ترجمه: از بريدة رضي الله عنه روايت است كه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمود: آنكه سوگند به امانت خورد از ما نيست.

برادر عزيزا ما براى روشنى مسئله ارشادات سردار كونين صلى الله عليه وسلم را براى رهنمائى آنعده برادراني كه دانسته و يا ندانسته به همچو قسمها عادت دارند بيان نموديم، تا باشد طبق مثل فارسي «كه اگر كس است يك نكته بس است» رهنما باشد او اين عادت درشت و نا پسند را بگذارند، اولاً قسم خوردن و عادت نمودن بآن كار خوبي نيست، ثانياً قسم بغير از خدا خوردن از اقوال شركيه مى شود خداوند همه مسلمانان را از همچو اخلاق و عادات ناپسند و خلاف سنت مطهر نگهدارد بااميد نامه هاى ديگر شما.

(اداره)

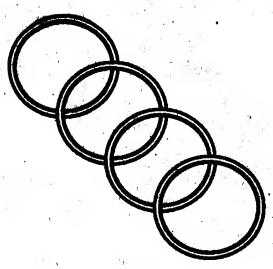

د صحابه ؤ (رضي الله عنهم)
ژونـــــد ته
یوه لنډه کتنه

د عبد الغفار زیاره

حضرت سعید بن عامر (رضي الله عنه)

حضرت سعید بن عامر د زرګونو ځوانانو له جملې څخه یو تن هغه ښایسته ځوان ؤ چې د قریشو د سردارانو په دعوت د مکې معظمې هغه اوخت ځای (تنعیم) ته صرف پدې وجه دعوت کړای شوی ؤ چې د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د یو جلیل القدر صحابی حضرت خبیب بن عدی(رضی الله عنه)د شهادت نندارې په خپلو سترګو له نږدې څخه وګوري، کوم چې قریشو په چل نیولی ؤ.

مستي او مظبوطي ځواني هغه ددې جوګه کړې ؤ چې د خلکو په اوزو باندې ځان د ابوسفیان بن حرب او صفوان بن امیه او نورو قریشي سردارانو په څنګ کې ودروی .د ده نه علاوه د عربو نور زلمیان هم وو چې پدغه موقع په لومړۍ قطار کې ولاړ وو.

هغه ته دا موقع تر لاسه شوه چې د قریشو دغه قیدی په خپلو سترګو ووینې، هغه داصحنه هم ولیدله چې ښځې،ماشومان او ځوانان حضرت خبیب د مرګ لورې ته راکاږي. هغوی خپل دغه قیدی پدې وجه په شهادت رساوه چې د بدر په غزا کې د خپل شکست او رسوائی انتقام د حضرت محمد(صلی الله علیه وسلم) له دغه ملګرې نه واخلي.

کله چې هغوی خپل دغه قیدی هغه مقام ته راورساوه کوم چې له وړاندې نه د هغه د شهادت لپاره انتخاب کړای شوی ؤ، نو پدغه وخت کې دغه مظبوط او غښتلی ځوان (سعید بن عامر)د حضرت خبیب په لور وکتل چې د قریشو سردارانو هغه په راښکلو راښکلو د دار د تختې په لور بوتللو.هغه د ښځو او ماشومانو په شور او چغو کې یو له رعب او دبدبې نه ډك آواز واورید، دغه آواز د حضرت خبیب(رضي الله عنه) ؤ چې خلکو ته ئې وویل: ای خلکو ! که ممکنه وی نو ماته د مرګ نه وړاندې د دوه رکعتو لمونځ کولو مهلت راکړئ. بیا سعید بن عامر وائي ما ولیدل چې خبیب (رضی الله عنه) د کعبې په لور مخ کړ او دوه رکعته لمونځ ئې اداء کړ. دا دوه رکعته لمونځ دومره ښایسته او مکمل ؤ چې زه ئې حیران کړم، د لمانځه نه وروسته حضرت خبیب(رضي الله عنه) د قریشو د سردارانو په لور مخ کړ او وئې فرمایل! په الله می دی قسم وی که چیرې زما سره دا فکر نه وائي چې ستاسوپه نزد خبیب د مرګ له ویرې نه لمونځ اوزدوی، ما به دا لمونځ ډیر زیات اوزد کړای وائي.

بیا حضرت سعید(رضی الله عنه) په خپلو سترګو ولیدل چې د قریشو سرداران حضرت خبیب(رضی الله عنه) په ژوندینی حالت کې مثله کوی. دغو ظالمانو د حضرت خبیب(رضی الله عنه) د وجود یوه یوه ټکړه پرې کوله او ورته به ئې ویل، که ستا خوښه وی مونږ به ستا پر ځای حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) ته دا تکلیف ورسو ؤ او ته به بچ پاتې شی.

پداسی حال کې چې د حضرت خبیب(رضی الله عنه) د وجود نه

وینو داری وهلی ځواب ئی ورکړ. زما دی په الله قسم وی چی زه به هیڅ کله دی ته تیار نه شم چی زه دی د خپل اهل وعیال سره آرام ناست یم او د حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) په وجود کی دی یو ازغی قدری هم لاړ شی.

بیا سعید بن عامر وکتل چی خلکو خپل لاسونه اوچت کړی او چغی وهی چی دا سړی مړ کړئ ،دا سړی مړ کړئ.وروسته خبیب(رضی الله عنه) د دار په تخته د آسمان په لور وکتل او دا دعا ئی کوله: الهی! دی ټولو ظالمانو ته د دی ظلم بدله ورکړی او پدوی کی هیڅ څوك هم معاف نکړی. دا ئی وویل او د ژوند آخری ساه ئی ورکړه او ټول مبارك وجود ئی د تورو او نیزو گذارونو ټوټی ټوټی کړی ؤ.(رضي الله عنه)

قریش له دغی واقعی نه وروسته مکی ته راغلل او د ورستنیو سختو جگړو په وجه ئی د حضرت خبیب(رضی الله عنه)د شهادت واقعه بلکل هیره کړه. خو د حضرت سعید(رضی الله عنه) له زړه نه یو ساعت هم د حضرت خبیب د شهادت صحنه نه هیریدله، چی ویده به شولو نو هغه منظر به ئی سترگو سترگو ته کیده او چی ویښ به شو نو داسی احساس به ئی کولو چی حضرت خبیب(رضي الله عنه) د دار په تخته ولاړ دوه رکعته لمونځ کوی ، د هغه آه او فریاد به ئی په غوږونو کی انگازی کولی او هغه وخت به وریادیده چی خبیب(رضي الله عنه) د قریشو خلاف الله تعالی ته د تباهی سوالونه کول او دغه وجه وه چی د حضرت سعید(رضي الله عنه) زړه رپیده او ویل به ئی که چیری د خبیب(رضي الله عنه) بنیراوی د قریشو په حق کی قبولی شی نو له آسمانه به په مونږ کانی راوریږی او تباه به شو.

د حضرت خبیب(رضی الله عنه) شهادت سعید ته داسی د عبرت سبق ورکړ چی مخکی له دی نه ورته هیڅ علم نه ؤ هغه ئی پدی پوه کړ چی حقیقی ژوند یوه بنه عقیده ده او پخپله عقیده تر مرگه مظبوط ودریدل پخپل ذات کی جهاد دی.دویم دا چی هغه ته د دی واقعی نه دا سبق هم حاصل شو چی یو پوخ او مظبوط ایمان داسی کردار منځ ته راولی چی په عام حالت کی نه شی ظاهریدی.برسیره پدی هغه ته دا حقیقت هم څرگنده شو چی د هغه شخصیت لپاره د کوم لپاره چی د ده ملگری قربانی ته تیار دی، بی شکه هغه د الله تعالی ریښتینی رسول دی. او همدغه سوچ ؤ چی الله تعالی د سعیدبن عامر(رضي الله عنه) سینه د اسلام لپاره برسیره کړه او د قریشو په عام مظهر کی ئی په جهر اعلان وکړ چی نن زه د بت پرستی،د ناوړه عبادت نه پاك او د بی اختیاره بتانو نه خپل مخ راگرځوم او د یو واحد لاشریك رب په وړاندی سر په سجود شوم او د نن نه وروسته زه یو مسلمان یم.

په اسلام باندی له مشرف کیدلو نه وروسته حضرت سعید بن عامر په مکه کی استوگنه پریښوده او مدینی ته ئی هجرت وکړ او د پیغمبر حضرت محمد(صلی الله علیه وسلم) د ملگرتیا او صحبت شرف ئی حاصل کړاو د حضور صلی الله علیه وسلم سره ئی په خیبر او نورو غزواتو کی برخه واخیسته.

کله چی حضورصلی الله علیه وسلم له دی فانی دنیا نه رحلت کولو نو د حضرت سعید(رضي الله عنه) له خدماتو نه ډیر زیات خوشحاله ؤ. د حضور صلی الله علیه وسلم له وفات نه وروسته حضرت سعید(رضی الله عنه) له حضرت ابوبکرصدیق او حضرت عمر فاروق رضی الله عنهم سره په هر میدان کی ډیر په میرانه او سرښندنه ولاړؤ.

حضرت سعیدبن عامر داسی ژوند تیر کړ چی د راتلونکو نسلونو د پاره او خصوصاً د اسلامی امت لپاره یونه هیریدونکی باب ثابت شو،هغه دنیا ته

وسله والو ډلو چې په هیواد کی کوم اور بل کړی ؤ د هغه تاؤ د طالبانو له تحریك سره دومره مرسته وکړه چې په ډیره لږه موده کی یی د هیواد ډیر ولایتونه یو په بل پسی ونیول او عام خلك پداسی حال کی چی بالفعل له دوی سره ملګری نه وو، بلکه بالقوه توګه ئی ورته ئی د غیبی امداد دعاګانی کولی، بیا هم ددوی راتلونکي ته د شك په سترګه ګوری.

د طالبانو تحریك تقریباً څه دپاسه پنځه میاشتی دمخه پداسي حال کی میدان ته راوداڼګل چې د پاکستان د داخله چارو وزیر متقاعد جنرال نصیرالله بابر د جنوبي اسیا د ځینو هیوادو په دوره خپل سفرد کویټی او چمن له لیاری پای ته رسولي او د جنوبي اسیا ځینو هیوادونو ته د ځیني کومکي سامانونو څخه بار څو موټري په قندهار کی د څه وسله والو کسانو له خوا ایسارکړی شوې.

د طالبانو دغه تحریك وکړای شول چې په لږ وخت کی دغه دکومکی موادو قافله د وسله والو کسانو له چنګه آزاده کړی، وروسته ئی د قندهار د ولایت قومندانان او بیا ئی د هلمند او زابل ولایتونه یو په بل پسی فتح او وسله وال کسان ئی بې وسلی کړل، د غزني ولایت ئی ونیو او میدان ښار ئی له لوګر سره یو ځای تر خپلی قبضي لاندی راوستل او چار آسیاب ته ورسیدل.

د طالبانو د تحریك محیر العقولو فتوحاتو کورنیو او بهرنیو ذهنیتونو ته ځیني سوالونه خلق کړی چی په راتلونکی کی کیدای شی ځواب ورته ومومی.

پوښتنی دادی: طالبان خو د مدرسو زده کونکی هلکان دی، دوي څنګه په یوه قومنده را ټول شول؟

دوی نظامی زده کړه او د درنو وسلو استعمال چیری زده کړ؟ دوئ چې څنګه له کومې وسله والی ډلی سره مخامخ شي، وسله والی ډلی داسی په شا کیږی چی خپل ټول سامان پریږدی او دوئ بیله جنګه ورته تسلیم شی؟ سوال دادی چی دا وسلوالګروپونه دومره نیك خلك وو چی ددوی ښو خبرو ته تسلیږی نو دا نورو ته ولی نه تسلیمیدل؟ په هر حال دا جواب هم څه ناڅه قانع کننده دی چی طالبان د مجاهدینو بچیان او د جهاد په دوران کی د وسلو سره اشنا شوی دی.

طالبان چی کله چار اسیاب ته ورسیدل د کابل له وسله والو ډلو سره ئی خبری پیل کړی او هغوی ته ئی هم ګوابښ وکړ چی که تسلیم نه شي نو دوی به هم د سرکاتب، ملا نقیب، قاریبابا، او نورو په سرنوشت اخته شی خو د کابل وسله والو نه یوازی دا چی ددوئ ګوابښ ته تسلیم نه شول بلکه دوی

شا کړه او دالله تعالی رضا ئی د خپلو خواهشاتو په مقابل کی مقدمه وګڼله.

حضرت ابوبکر صدیق اوحضرت عمر فاروق(رضی الله عنهم)دواړه د سعید بن عامر له صداقت،تقوا او ایمانداری نه په ښه شان واقف ژواو دغه وجه وه چی دهغه نصیحتونه به ئی په ډیر غور اوریدل او غوږ به ئی ورته ایښوده.کله چی حضرت عمرفاروق رضی الله عنه د مسلمانانو له خواد خلیفه په حیث انتخاب شو نو حضرت سعید بن عامر(رضي الله عنه) ورته وفرمایل! ای عمره! زه تاته دا مشوره درکوم چی د خلکو معاملی به په ښه شان او پوره انصاف سرته رسوی او د حق په ویلو به د مخلوق نه ویره نه کوی. بل دا چی په خپل قول او فعل کی تضاد مه پیدا کوه، ځکه چی د انسان بهترینه وینا هغه وی چی کردار د هغه د وینا تصدیق وکړی.

ای عمره! الله تعالی چی ته د کومو مسلمانانو خلیفه ګرځولی ئی، نو د هغوی معاملاتو ته په ښه شان سره توجه وکړه او د هغوی لپاره هغه څیز انتخاب کړه کوم چی ته ئی د خپل اهل وعیال له پاره خوښوی، د حق په لاره کی به درته مشکلات پیدا کیږی، لیکن ته به دغه مشکلاتو ته د فولادی غره په څیر مظبوط ودریږی او ویره او ترهه به په زړه کی نه راولی او د هیڅ یو ملامت کوونکی د ملامتیا پروا به نه ساتی.

حضرت عمر(رضی الله عنه) ورته په ځواب کی وفرمایل. ای سعیده! څوك به دا ذمه واریانی پوره کړی؟ سعید(رضی الله عنه) ورته وفرمایل! ته د دی خبرو اهل ئی،ځکه چی الله تعالی د محمدصلی الله علیه وسلم په امت کی داسی خلك پیدا کړی چی د دغه امت سرپرستی به کوی او ته داسی یو انسان ئی چی الله تعالی ستا نه زیات نور څوك د دی مستحق نه وینی.

په دغه وخت کی حضرت عمر(رضی الله عنه) سعید بن عامر ته د امداد دعوت ورکړ، تر څو په دغه کار کی سعید بن عامر هم دده مرسته وکړی او ورته ئی وویل چی زه تاد«حمص» د والی په حیث مقرروم. هغه ورته په ځواب کی وویل:

ای عمره! الله ته وګوره چی ما پدی آزمایش کی رانه ولی. حضرت عمر خواشینی شو او وئی فرمایل: ډیره افسوس خبره ده چی د خلافت بوج یواځی په ما ایښودل غواړی او خپل ځان تری خلاصوی؟

حضرت سعید(رضي الله عنه) ورته وویل! نه په الله می دی قسم وی زه تایواځی نه پریږدم او همدا وه چی سعید بن عامر د «حمص» د والی په حیث مقرر شو. څه وخت چی سعید(رضی الله عنه) د «حمص» په لور روانیده، نو حضرت عمرفاروق(رضی الله عنه) ورته وفرمایل! که ستا خوښه وی مونږ به ستا لپاره لږه شان معاوضه مقرر کړو؟ حضرت سعید (رضی الله عنه) ورته ځواب ورکړ. ای امیرالمؤمنینه! زه په معاوضه څه کوم؟ کوم څیز چی ماته د بیت المال څخه راکول کیږی هغه زما لپاره کافی دی، دا ئی وویل او د «حمص» په لور رهی شو.

څه موده وروسته د«حمص» د اوسیدونکو یو وفد د امیرالمؤمنین حضور ته د ملاقات په غرض راغلل. امیرالمؤمنین هغوی ته وفرمایل تاسو مهربانی وکړئ ماته د خپلی سیمی د هغو نادارو او مفلسو خلکو نومونه راپه ګوته کړئ چی زه ئی مالی امداد وکړم. دغو خلکو د سیمی د نادارو او غریبو خلکو یو لست تیار کړ. پدغه لست کی د سعیدبن عامر(رضي الله عنه) نوم د ټولو غریبو او نادارو په قطار کی اول ؤ.

امیرالمؤمنین چی لست وکتلو نو پوښتنه ئی وکړه، کوم سعیدبن عامر؟ هغوی ځواب ورکړ، زمونږ والی! امیرالمؤمنین ورته بیا وویل: ستاسو

والی مفلس دی؟ وفد ورته په ځواب کی وویل هو صاحبه! زمونږ دی په الله تعالی قسم وی چی څو څو ورځی د هغه په کور کی اور قدری هم نه بلیزی او نه ورکړه د رزق درك لګیزی.

پدی خبره امیرالمومنین دومره ژړا وکړه چی مبارکه ګیره ئی په اوښکو لمده شوه. پاځیده او زر دینار ئی هغه وفد له ورکړل او ورته ئی وویل چی سعیدبن عامر ته به زما سلام ورسوئ او ورته به ووائی چی امیرالمؤمنین دا رقم تا له رالیږلی دی، تر څو خپل ضرورتونه پری پوره کړی.وفد چی کله حضرت سعید(رضی الله عنه)ته پیسی ورکړی،نو سعیدبن عامر(رضی الله عنه) دیر زیات خواشینی شو، د پیسو بوجګی ئی ګذار کړه او وئی ویل: اناالله وانااالیه راجعون.

حضرت سعید دومره خفه شو چی د کور خلکو ئی دا ګمان وکړ چی ګوندی څه لویه واقعه شویده.میرمنې ئی ورته وویل څه واقعه شوی؟آیا امیرالمؤمنین وفات شوی؟ځواب ئی ورکړ نه، داسی نه ده.بیا ئی تری پوښتنه وکړه؟آیا مسلمانانو په کوم جنګ کی شکست کړی؟ هغه ورته په ځواب کی وویل: ددئ نه هم لویه واقعه شویده.

میرمنې ئی وویل نو بیا څه واقعه پیښه شوی چی ته دومره خفه ئی؟ هغه ورته په ځواب کی وویل:انن زما کور ته دنیا راغلله تر څو زما آخرت خراب کړی او زما په کور کی یوه فتنه پیدا کړی، میرمنې ئی ورته وویل نو بیا د دغی دنیا نه ځان خلاص کړه ، میرمنی ته ئی د دی هیڅ.معلومات نه ؤ چی ګوندی امیرالمومنین ورته پیسی رالیږلی دی.

بیا حضرت سعید (رضی الله عنه) خپلی میرمنی ته وویل: آیا ته حاضره ئی چی پدی معامله کی زما مرسته وکړی؟ هغی ځواب ورکړ، ولی نه.

بیا ئی په پوره حالاتو خبره کړه او وروسته ئی دغه دیناروته په غریبو او نادارو خلکو تقسیم کړل.

څه موده وروسته امیرالمومنین «حمص» ته تشریف یوړو، پدغو ورځو کی د «حمص» اوسیدونکو لکه د کوفی د اوسیدونکو د خپلو والیانو نه شکایات درلودل. کله چی د حضرت عمرفاروق (رضی لله عنه) د ملاقات لپاره خلك راغلل نو د نورو خبرو په ترڅ کی ئی تری پوښتنه وکړه. والی مو څنګه دی؟ نو یو دم خلکو د خپلو شکایاتو دفترونه پرانستل.

او پدغه دول ئی څلور شکایتونه امیرالمومنین ته وراندی کړل.

حضرت عمر(رضی الله عنه) فرمائی چی ما والی او خلك (عوام) یو ځای راوغوښتل او الله تعالی ته می دا سوال وکړ چی یا الله! د سعیدبن عامر په باره کی زما ګمان درواغجن نکړی، ځکه زما په هغه باندی دیر زیات اعتماد دی.سحر کله چی والی او عام خلك د امیرالمومنین حضور ته وراندی شول، نو د خلکو نه ئی پوښتنه وکړه، ووائی د والی په هکله څه شکایت لرئ؟هغوی وویل:

سعیدبن عامر خپل کار ته دیر ناوخته له کور څخه راوځی. امیرالمومنین له حضرت سعید نه پوښتنه وکړه د دی شکایت څه دلیل درسره شته؟

سعیدبن عامر(رضي الله عنه) څه ساعت غلی ؤ او بیا ئی ځواب ورکړ. په الله می دی قسم وی چی مانه غوښتل پدی باره کی څه ووایم، خو اوس د حقیقت له بنکاره کولو نه غیر بله چاره نشته . هغه خپل حال داسی بیان کړ چی زما سره په کور کی د کار کوونکو«خادم» نشته،زه چی کله سحر وختی پاڅم اوره واغزم بیا څه وخت انتظار وکړم چی اوره خمیره

شی بیا دودی پخوم بیا اودس وکړم ، وروسته بیا د خلکو د خدمت لپاره بهرته راوځم.

امیرالمومنین د خلکو نه د دوهم شکایت پوښتنه وکړه.هغوی وویل. سعید دشپی له چاسره ملاقات نه کوی. امیرالمومنین دسعید نه پوښتنه وکړه پدی باره کی څه ویل غواړی؟

حضرت سعید ځواب ورکړ! په الله مې دی قسم وی چی زه دا هم نه غواړم چی بنکاره شی خو مختصر به دا ووایم چی ما ورځ د خلکو د خدمت او شپه می د الله تعالی د عبادت لپاره وقف کړیده، ځکه زه غواړم شپه دالله تعالی عبادت کوم او د خلکو د ملاقات راسره هیڅ وخت نه وی.

امیرالمومنین بیا د خلکونه پوښتنه وکړه،څه نور شکایات شته؟ هغوی وویل! چی سعید په میاشت کی یوه ورځ بلکل له کور څخه بهر نه راوځی.

ددی شکایت په باب حضرت سعید وفرمایل. ای امیرالمؤمنینه! زما سره په کور کی خادم نشته اونه یې جوړه کالی لرم چی هغه راته ووینځی، کوم کالی چی ما اوس اغوستی زه دا کالی په میاشت کی یو ځل پری مینځمه او چی وچی شی نو وائی غوندم او د ورځی په آخر کی د خلکو سره ملاقات وکړم.

امیرالمومنین د خلکو نه د څلورم شکایت په باب پوښتنه وکړه، هغوی وویل!کله چی سعید په مجلس کی ناست وی نو ناڅاپه وربانډی داسی حالت راشی چی د هیچا سره خبری نه کوی او د مجلس د خلکو سره ځان لاتعلقه کړی.

حضرت سعید(رضی الله عنه) په ځواب کی وویل! ماد حضرت خبیب(رضي الله عنه) د شهادت واقعه په خپلو سترګو لیدلی ده، مالیدل چی قریشو به د حضرت خبیب له وجود نه غوښی پریکولی او ورته به ئی ویل، چی ستا دا خوښه نده چی ستا په ځای مو حضرت محمد صلی الله علیه وسلم ته دا تکلیف رسولی وائی او ته د خپل اهل وعیال سره ژوندی پاتی وی؟ حضرت خبیب ورته په ځواب کی وویل! زما دی په الله قسم وی چی زه به هیڅ کله دی ته تیار نشم چی زه دی د خپل اهل واعیال سره ژوندی پاتی شم او د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم په وجود کی دی یو اغزی قدری هم لاړشی. حضرت سعید وویل چی هغه ورځ ماته سترګو سترګو ته کیږی او دا سوچ او فکر کوم چی ما ولی په دغه وخت کی د هغه مرسته ونکړای شوه.

دا خبری چی حضرت عمر(رضی الله عنه) واوریدلی نو وئی فرمایل!

زه د الله تعالی ډیر زیات مشکور یم چی د سعید په باره کی ئی زما نیك گمان غلط ثابت نکړ.

امیرالمؤمنین وروسته زر دیناره دده کور ته واستول چی خپل ضرورتونه پری پوره کړی، کله چی دغه دیناروته د حضرت سعید(رضی الله عنه) میرمنی ولیدل نو وئی ویل چی لاړ شه او د کور لپاره څه ضروری څیزونه واخله او یو خادم هم راوله چی د کور کارونه کوی.

حضرت سعید(رضی الله عنه) ورته وفرمائل! آیا زه تاته داسی تحفه درنکړم چی د دی دینارو نه هم بهتره وی؟ هغی ځواب ورکړ ولی نه.

حضرت سعیدبن عامر(رضی الله عنه) وفرمائل! راځه چی دا دینار الله تعالی ته د قرض حسنه په توګه ورکړو او وروسته ئی دغه دیناروته په کونډو، یتیمانو او نادارو خلکو تقسیم کړل.(رضی الله عنه)

د نبوي مغلرو امیل

د نابالغ هلك لپاره دعا:

اَللّٰهُمَّ اجعلهُ لَنَا سلفًاوفَرطًاوَ ذُخراً واجراً (مشكوة باب المشي بالجنازه والصلاة عليها فصل اول)

ترجمه الٰهي! دا هلك زمونږ لپاره مشل او د اجر سبب وګرزوي.

که مړي هلك وي نو د فاتحي سورة ولولي او دريم تكبير نه وروسته هم دا ولولئ.

قبر ته د مړي د ښكته كولو دعاء:

له حضرت ابن عمر(رضي الله عنه) نه روايت دي چې كله به رسول الله صلي الله عليه وسلم مړي قبر ته ښكته كاوه نو دا دعاء به ئې لوستله:

بِسمِ اللهِ وَبِاللهِ وَعَلى مِلةِ رَسُولِ اللهِ-(مشكوة باب دفن الميت فصل دوم)

ترجمه: د الله په نوم او د هغه له نوم سره ئې د رسول الله(صلى الله عليه وسلم)په طريقه ئې ښكته كوم.

دمړي له دفن كولونه وروسته:له حضرت عثمان(رضي الله عنه) څخه روايت دي چې رسول الله(صلي الله عليه وسلم) مړي ښخ كړ نو هلته به لږ ودريده اوخپلو اصحابو ته به ئې وفرمايل! د خپل ورور لپاره استغفار وكړئ اودهغه په ايمان باندې دثابت پاتې كيدو دعاء وكړئ،ځكه چې اوس له هغه څخه سوال كيږي.(مشكوة باب اثبات عذاب القبر فصل دوم)

د قبرونو د زيارت په وخت كې دعا:

له حضرت بريره(رضي الله عنه) څخه روايت دي چې رسول الله صلي الله عليه وسلم به د قبرونو د زيارت په وخت كې داسي ويل.

اَلسَّلَامُ عَلَيكُم اَهلَ الدِيارِ مِنَ المُؤمِنِينَ وَالمُسلِمِين وَاِنَّاان شاءالله بِكُم لَاحِقُونَ نسألُ اللهَ لَنَاولَكُمُ العافِيَة»

(مشكوة باب زيارة القبور فصل اول)

ترجمه:اي د قبرونو اوسيدونكو پر تاسي دي سلام وي.كه الله كول موږ به هم تاسي ته راشواو مونږ د تاسي ټولو لپاره خير غواړو.

د استخارې دعاء:

له حضرت جابر رضي الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم مونږ ته د استخارى دعا داسى راوښودله څنګه چې د قرآن مجيد كوم سورت وى،

که دچا کوم حاجت وی نو دوه رکعته لمونځ دی وکړی نو دا دعا دی ولولی او دخپل حاجت نوم دی واخلی.

«أللهم إني أستخيرك بعلمك و أستقدرك بقدرتك و أسئلك من فضلك العظيم.فإنك تقدر ولا أقدر و تعلم ولا أعلم و أنت علاّم الغيوب أللهم إن كنت تعلم أن هذا الأمر خير لي في دين و معاشي و عاقبة أمري فاقدره لي و يسره لي ثم بارك لي فيه و إن كنت تعلم أنّ هذا الأمر شر لي في ديني و معاشي و عاقبة أمري فاصرفه عني واصرفني عنه واقدره لي الخير حيث كان ثم أرضني به».

ترجمه: اي الله! زه له تا څخه ستا د علم په واسطه خير غواړم او د ستا د قدرت په برکت طاقت غواړم او له تا لوی فضل غواړم څکه چې ته زورور ئې او زه کمزوری یم ته پوه او زه ناپوه یم او ته په پټو شیانو خبر ئې. ای الله که چیری ستا په علم زما دا کار بنه وی. نو زما لپاره ئې په دین او دنیا او د کار انجام اسان کړه او ماته برکت راکړی که چیری په دین او دنیا دا کار زما لپاره بنه نه وی نو دا را څخه لری کړی او ما هم ور څخه وساتي او هر چیری راته خیر پیښ کړی او ما پری راضي کړی.

د حاجت دعاء:

له حضرت عبدالله بن ابي اوفی څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: که چاته کوم حاجت د الله تعالی له لوری پیښ شی یا له کوم سړی سره ئې کار وی دا دعا دی ولولی: «لا إله إلا الله الحليم الكريم سبحان الله ربّ العرش العظيم. والحمد لله رب العالمين أسئلك موجبات رحمتك و عزائم مغفرتك و الغنيمة من كل بر والسلام من كل إثم لا تدع لي ذنباً إلا غفرته و لا هماً إلا فرجته ولا حاجةً هي لك رضاً إلا قضيتها يا أرحم الراحمين». الحديث.

ترجمه: له الله نه پرته بل څوک د عبادت ور ندی هغه حلیم او لوی دی پاک دی رب دی، زه سوال کوم ستا د رحمت اسبابو او د بخښش د سامان او د هری نیکۍ د حصې او سلامتۍ له هری ګناه څخه زما ټولی ګناوی را وبخښې، زما ټولی اندیښنې لری کړی ټول حاجتونه می پوره کړی ای تر ټولو زیات رحیم ذبه.

د جنګ په وخت کښ دعاء:

له حضرت ابو سعید بن خدری رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د خندق په جنګ دا دعا لوسته: «اللهم استر عوراتنا و امن روعاتنا»

ترجمه: یا الله جل جلاله زمونږ عیبونه لری کړی او له ویری نه مو وساتي.

دغمجن دعاء:

له حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه څخه روایت دی: چې رسول الله صلی الله علیه وسلم و فرمایل: چې غمګین دی دا دعا ولوي: «اللّهم رحمتك أرجو فلا تكلني إلى نفسي طرفة عين و أصلح لي شأني كلّه لا إله إلا أنت»

ترجمه: الله! زه ستاد رحمت امید لرم ما یوه ګړئ هم خپل نفس ته مه سپاره یعني درحمت لاس را نه مه اوچتوه زما حالت بنه کړه له تا پرته بل څوک دعبادت ور ندی.

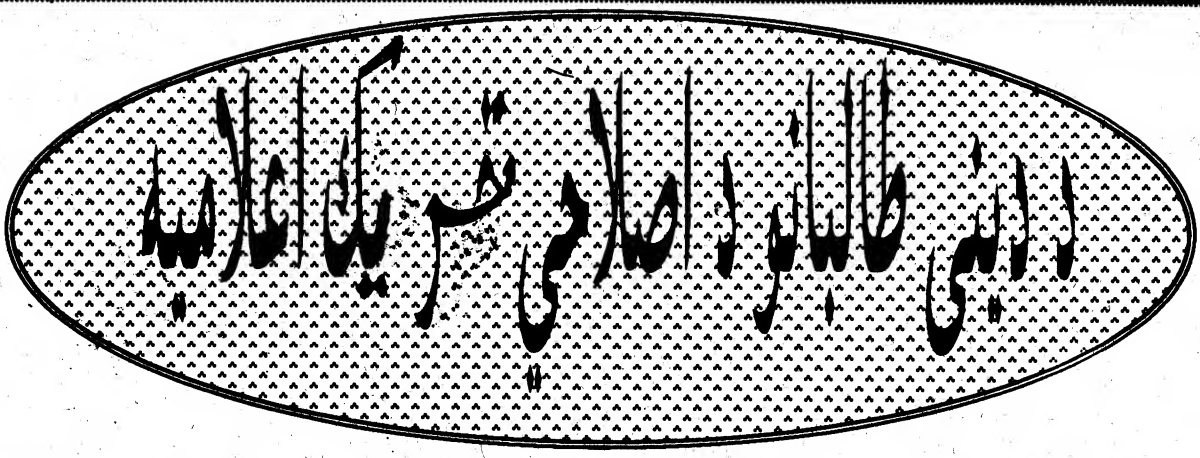

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لانبي بعده:

قال الله تعالى: «ولتكن منكم أمة يدعون إلى الخير....»

د کونړونو ولایت ډیر قدرمن او مسلمان ولس ته!

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

عزتمندو مسلمانانو! مونږ د کونړونو ولایت اوسیدونکی او ددینی سپیڅلی علم زده کوونکی ستاسی بچیان د خپل زده کړی شرعي، دینی مسؤلیت او د افغاني پت په بناء د اسلامي انقلاب د زانګو د کونړونو ولایت په هرګوټ کی د روانو ناوره حالاتو د اصلاح پخاطر ستاسو په اخلاقي مرستو غواړو چی خپل شرعي مسؤلیت د الله تعالی او ددی ولایت دقربانی شوو شهیدانو او مجاهد پرور ولس په وړاندی تر سره کړو، د افغانستان روانو کړکیچنو حالاتو زمونږ د قهرمان مجاهد ولس هغه سرونه او هسکی شملی چی د افغانستان د مقدس جهاد د بی شمیره قربانیو په برکت پورته وی، ښن بد بختانه ښکته کړی دی.

د یو واقعي او غمخور مسلمان په صفت دا د ټول مجاهدولس ديني او ايماني ذمه واری ده چي د خپل استعداد په اندازه دروانو المناکو حالاتو د ښه والی په لور پاخه ګامونه اوچت کړی. دکونړ ولایت د جهاد لمړني زانګو دسید جمال الدين اسد آبادي او شهید جمیل الرحمن رحمه الله تاتوبي د فتحي او بری لومړی باب او د اصلاحي تحريك لومړني مدرسه ده او له همدی ځایه نیك او استکبار ځپونکی خوځښتونه پیل شوی چی بالآخره په ټوله نړۍ کی یی یو حیرانونکی بدلون راوست او د شرق د زبر ځواك کمونستی امپراطوری یی د نړۍ له نقشي څخه محوه او تنسیخ کړه. نن په ډیر افسوس سره وایو چی دیو شمیر لارو وهونکو په سبب زمونږ او ستاسی دشهیدانو په قربانیو هغه ګټلی ویاړونه او هسکی شملی د خاورو سره خاوری شوی او زمونږ دشهیدانو حاصل

ئی د څو تکو په خاطر په پاتکونو او د بي بندوباره عناصرو په لاس بنکار شی. او ددی ولایت دمسلمان او شریف ولس نه غوښتنه کوو چی د دا دول غلو او ډاکوانو د اصلاح په لار کی د خپل دغو مسؤلیت پیژندونکو بچیانو سره ملګرتیا خپله فریضه وګڼي. مونږ د الله تعالی د کمك په تکیه باوری یو که د کونړ دمسلمان ولس اخلاقي مرسته را سره وی، مونږ په دی لاره کی دبری ساحل ته انشاء الله رسیدونکی یو. مونږ په تشو لاسونو مګر په قوی ایمان او عزم ددغه شرم آور او ناروا تورو تاریخي داغونه د لیري کولو پوخ تکل او اراده کړی ده، مونږ په دی امید یو چی دغه غله او ډاکوان لومړی د عقل او هوش په احساس خپلو ناروا اعمالو ته متوجه شی او له الله تعالی څخه دی وویریزی او د اصلاحي تحریك سره دی پدی لاره کی مرسته وکړی دوي باید پوه شوی وی چی که نن ستا په پاتك کی د مسلمان عفت او عزت لیلامیزی نو سبا به هم ستا په کوم بل پاتك باندی لاره شی نو غوره داده چي د خپل عزت او عفت د تحفظ لپاره د نورو احترام وکړئ او نور ددغه ناوړه اعمالو څخه لاس په سر شئ او دپخوانیو کړو د الله تعالی څخه او د کونړ د مسلمان ولس څخه بخښنه وغواړئ.ددغه دول ناروا پاتکونو څخه یوازی دغه لاندی دول مصایب منځته راتلاي شی او بس:

۱- د الله تعالی او مسلمان ولس دښمنی.

۲- د شریفو او عزتمندو مسلمانانو تعذیب او نا آرامي.

۳- فتني او فسادات په ټولنه کی اچول او مسلمان وژنه.

٤- داسلامي اداري او امیر څخه سر غړونه او بغاوت.

٥- جاهلي او قبایلي نظامونو ته وده ورکول.

٦- په سیمه کی ګډوډی او بي نظمي پیدا کول.

۷- د مقدس جهاد د لکونو شهیدانو د قربانیو حاصل او ثمره بربادول.

۸- دبیا آبادی کارونه په تپه ودرول.

۹- دنړیوالو مخ ددی ملك دآبادي څخه اړول.

۱۰- دمسلمانو مینډو او خوښدو بي عفتي او سپکاوي.

والســـــــلام

(ستاسو بچیان ددیني طالبانو اصلاحي تحریک)

ستاسو لیک راورسید

دعوت مجله- پوست بکس نمبر٦١٤ جي پي او پشاور پاکستان

د مردان جامعة إسلامية تفهيم القرآن څخه، کفايت الله مؤمن دوست او برهان الدين ورونه:

محترم ددعوت مجلی مدير صاحب!

السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته

ستاسو کاميابی او صحتمندي له رب العزت څخه د تل لپاره غواړم.

محترم: ددعوت مجلی د مضامينو لوستل د ايمان تقويت او د قرآن او حديث په مسلك د ثابت قدمي پيغام راکوی، د سيد الشهداء شيخ جميل الرحمن (رحمه الله) ويناګاني او خطبات ددی خبری زيری راکوی چی د همدی جد او جهد او کوښښ په وجه به د دعوت لړی انشاء الله ددنيا ګوډ ګوډ ته ورسيږی او د «وأطيعوا الله و أطيعوا الرسول» او د سلفي عقيدي جړې به هر ځای مضبوتي او خپری شي.

محترم: دشهيد شيخ (رحمه الله) يو څو بيانات مونږ ته معلوم دی، که دا نشر کړی ډيره به ښه وی.

والسلام

****

د دار القرآن الکريم- پيښور څخه لطف الله «توحيديار» او شاکر الله ورونه ليکي:

محترم ددعوت مجلي کار کونکو! مسنون سلامونه او آداب عرض کوو!

عزتمندو! ددعوت مجله لولو، ډير ښکلی او په زړه پوری مضامين لری مګر په تأسف سره بايد ووايو چی د مينوالو لاس ته اول خو نه رسيږی او که ورسيږی؛ ډير وخت پري تير شوی وی. زما مشوره ده چی په دی لړ کی که لږ کوښښ وکړئ دا به ډيره ښه شی، دا به ددعوت د مجلی مينوالو سره ستاسي لويه همدردی او مينه وی. مونږ پدی اميد يو چی دار القرآن الکريم پيښور ته به زمونږ لپاره يو څه تعداد مجلی راواستوئ چی دلته ددی مجلی زيات شايقين دي. په درناوی

بشیر احمد ورور دمندی احمد آباد –ضلع اوکاړه:

دې ورور خپل خط په اُردو ژبه کی لیکلی دی.

ددعوت مجلي د مدیر په نوم د سلامونو وروسته لیکی چی:

څه وخت وراندی می په اتفاقي طور ددعوت مجله ولیدله، تاسو یقین وکړئ چی دیر زیات خوشحاله شوم، د مجلی د سر پانی د ښکلا سره سره ئی مضامین دیرعلمي او ایمان افروز دی. د افغانستان د جماعة الدعوة الی القرآن والسنة سره زما دیني او عقیدوی تعلق دي.

څرنګه چی ما دلته د «اهلحدیث یوتهـ فورس» تر اهتمام لاندی یوه وړیا سلفي لایبراری (کتابتون) ددار المطالعه په نوم جوړ کړیدی تاسو ته عرض دی چی ددعوت مجلي په اعزازي جاری کیدلو به زمونږ لوستونکی خوشحاله او مستفیدکړئ.

والســـــــــلام

****

ددعوت مجلي درنو او قدرمنو لوستونکو!

ستاسو له خوا رالیږل شوی لیکونه زمونږ تر میز راورسیدل، سلامونو ته مو وعلیکم السلام او د مجلی په باب مو د نیکو نظریاتو او هیلو منته او قدردانی کوو!

د مردان جامع اسلامیه تفهیم القرآن کفایت الله مسلم دوست او برهان الدین ورونو!

تاسو د شهید شیخ جمیل الرحمن (رحمه الله) د بیاناتو په هکله لیکلی دی چی یو څو ئی مونږ ته معلوم دی، مونږ ددعوت د مجلی له لاری مخکی په یوه ګنه کی هم په دی باب یو اعلان نشر کړی ؤ، چی د هر ورور سره دشیخ کوم کیست موجود وی یوه کاپی ئی مونږ ته راولیږئ.

که تاسو مهربانی وکړئ او ددغه کیستونو یوه یوه کاپی مونږ ته راولیږی دیره به ښه وی. د کیست په راوړلو د کیست معاوضه هم تر لاسه کړئ.

ددار القرآن الکریم پیښور لطف الله او شاکر الله ورونو!

که د مجلی په تر لاسه کولو کی پخپله مرسته وکړئ دا به ستاسو زمونږ سره لویه همکاری وی.، ځکه زمونږ وسایل دیر محدود دی هیله ده چی معذرت مو ومنئ.

د اوکاړی بشیر احمد ورور ته هم دا وایو چی دوره د مجلی په تر لاسه کولو کی که پخپله باعث شی ښه به وی.

والســـــــــلام

(اداره)

نبوی ارشاد

«... حرّم على رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم خيبر اشياء ثمّ قال يوشك أحدكم أن يكذّبني و هو متكئٌ يحدث بحديثي فيقول: بيننا و بينكم كتاب الله فما وجدنا فيه من حلال استحللناه وما وجدنا فيه من حرام حرّمناه، الا انّ ما حرم رسول الله مثل ما حرم الله»

(الحديث رواه الحاكم والترمذي و ابن ماجه بسند صحيح)

ترجمه: رسول الله صلى الله عليه وسلم د خيبر په ورځ څو څيزونه حرام کړل او بيا ئې و فرمايل: ژر دی چې په راتلونکی کی به په تاسی کی داسی کسان هم پيدا شی چې زما تکذيب به کوی، تکيه به ئې کړی وی او بيا به (له حديثو څخه د انکار په توګه په ډير غرور او عصيان سره) ووائی: زمونږ او ستاسو په منځ کی د الله تعالی کتاب (قرانکريم) موجود دی، په هغه کی چې څه حلال کړای شوی هماغه حلال ګڼو او کوم څيزونه چې حرام کړای شوی دی هغه حرام ګڼو، (نو رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل:) خبردار چې دالله د رسول له خوا حرام کړای شوی څيزونه کټ مټ داسی حرام دی لکه الله تعالی چې حرام کړی وی(دا حديث حسن بن جابر رضي الله عنه له مقدام بن معدي كرب رضي الله عنه نه روايت کړی دي).

ئی دی ته اړویستل چی د کابل په دروازه کی څه اوزد مکس وکړی.

له بلی خوا د افغانستان لپاره د ملل متحد خاص استازي محمود مستیری خپل فعالیتونه په همدغه وخت کی پیل کړل چی د طالبانو فتـوحاتو په ګړندیتوب سره لار وهله.

محمود مستیری د افغانستان د سولي په پروسه کی له خپلو هلو ځلو څخه مطمئن ښکاریده او ویل به ئی چي خبری ئی سود مني دی، خو کله چی طالبان د کابل په دروازه کی و دریدل، نو محمود مستیري هم د وعدو په بدلولو سره هك پك ؤ چی څه وکړی؟ پوښتنه دا ده چی محمود مستیري دطالبانو تحریك تائیدوی خو د خپلو اجرأتو جرئت په نیمه لار کي له لاسه ورکوی او پدی نه پوهیزی چي اوس څه وکړی؟ دا هم څرګنده ده چی د محمود مستیری په ترتیب شوی کابینه کی هغه افراد په راس کی قرار لری کوم چی د جهاد څخه لیري پاتی شوی دی.

له بلی خوا محمود مستیری د خپلو هلو ځلو په آوایلو کی داستاذ رباني او حکمتیار او احمد شاه مسعودله خوا بیخي ډاډه وو، خو کابل ته د طالبانو په رسیدو دا هر څه ولی یو دم بدل شول؟ استاذ رباني چی پخوا ئی « محمود مستیری دپروسي دمیکانیزم ملاتړ اعلان کړی ؤ خو کله چي دده رقیب (حکمتیار) له چار اسیاب څخه ووت او طالبانو د هغه ځای ته ورسیدل، بیا دده ملاتړ هم سست او د ملاتړ رسي ئی تر حمله پوری ورسیده!

په هر صورت، زمونږ اندیښنه داده چی لکه څنګه چی نړی وال کفر د مجاهد او عالم سپیځلی نومونه د خپلو طاغوتي دسیسو ښکار کړل، الله دې نکړی چی اوس ددینی طالبانو دا سپیځلی نوم بد نام نکړی.

زمونږ مشوره داده چی دینی طالبان دی دا هڅه وکړی چی له مسلمانانوسره خپلی کړی وعدی پوره کړی، امنیت تأمین کړی، شرع الله نافذ او قطاع الطریق د خپلو شومو اعمالو په سزا ورسوی ددین خدمت وکړی، شك نشته چی د الله تعالی مرستی به له دوی سره ملګری وی او که دوي هم (الله دی نکړی) ددی نورو په څیر د توپك زور ته مغرور د هوا او هوس په دام کی ونښتل، بیا نو دالله تعالی په وړاندی هیڅ نوع توجیه او تأویل د قبول وړ ندی او هغه څه به ورسره وکړی لکه څنګه چي له نورو سره ئی وکړل.

تر کومه ځایه چی د افغانستان په جماعة الدعوة الی القرآن والسنة پوری اړه لری، ددی جماعت

د ديني طالبانو د اصلاحي تحريک اهداف او مقاصد

د ټول افغانستان مؤمن او مجاهد ولس ته په عام ډول او د کونړ ولايت ټولو مسلمانانو ته په خاص ډول دي دا معلومه وي چې زمونږ د ديني طالبانو اصلاحي تحريک په هيڅ ډول سياسي ګوند، تنظيم، قوم او قبيلې پورې تړون نه لري، مونږ يوازې د دې جاهلي او غير اسلامي سيستمونو چې نن يې زمونږ د ګران هيواد افغانستان مسلمان ملت بالخصوص د کونړ ولايت په ناروا قتلونو او د مسلمانانو په وينو لړلي ميدان ګرځولي دي او غير اسلامي او غير انساني مشکلات او بحران يې منځته راوړي دي ددې ډول ناوړه حالاتو د اصلاح لپاره راپورته شوي يو او بس او لاندې اهداف او مقاصد لرو:

۱- د افغانستان مسلمان او مجاهد ولس د نيکيو لور ته بلل.

۲- د شرع الله تنفيذ.

۳- د امنيت تأمين.

٤- د يووالي او اسلامي اخوت د استحکام لپاره هلي ځلي.

٥- د هر ډول اختلافاتو او تعصباتو مخنيوي او ټول ديني طالبان په يوه پليټ فارم کې راټولول.

٦- د هر ډول ناروا اعمالو او جرايمو مخنيوي.

۷- په سوله ايز ډول د ناروا پاتکونو ختمول.

۸- د جاهلي او قبايلي نظام مخنيوي.

۹- د جهاد په قربانيو د لاسته راغلو محصولاتو ساتل.

۱۰- د افغاني برم، عزت او ويارونو ژوندي کول.

۱۱- د جهاد د شهيدانو، د کونډو او يتيمانو ارمانونه پوره کول.

د ټولو مسؤليت پيژندونکو او امن خوښوونکو مسلمانانو د همکاري په هيله!

(ستاسو د بچيانو دديني طالبانو اصلاحي تحريک)

بنسټ ایښودونکی یو دینی عالم ؤ، حتی ټول مشران ئی بلا استثناء دیني علماء کرام دی او د اسلامي روحیي او تفکر او پاکی عقیدی پر بنیاد د ځوان نسل تربیي ته ترجیح ورکوی، دغه جماعة دافغاني ټولنی د اصلاح او دعوت الی الله پخاطر بي شمیره قربانی ورکړی او په زرګونو روزل شوی ځوانان ئی خپلی ټولنی ته تقدیم کړّی دا لړی لا روانه ده، د جماعة الدعوة له اهدافو څخه دی چی د الله تعالی د نظام د نفاذ او تطبیق لپاره نیك بندګان ور او مناسب اشخاص دی او دا هم واقعیت دی چی علماء کرام پدی اساس چی په دین پوه دی، تر ټولو ور او مناسب ګڼل کیږی.

جماعة الدعوة چی د قرآن او سنت دتطبیق اصلی مدعي جماعة دی د کنړونو په ولایت کی ډډ لومړی ځل لپاره حدود نافذ او د شرع الله د تطبیق لپاره ئی شرایط مساعد کړل، امنیت قایم او خلکو ته ددی په برکت ئی د هوسا ژوند او مال او ناموس د حفاظت شرایط برابر کړی وو، اوس هم د داسی کړو طمع لری، که له کوم اړخ څخه د دغه هدف د حصول په لاره ځنډ هلی ځلي کیږی، نو تقدیروی ئی او ورسره مرسته کوی.

طالبان ورونه چی له هری مدرسی سره رابطه لری، باید د قرآن او سنت نفاذ د خپلی مدعا اصل وګرځوی.

د جهاد غایه او هدف چی د څه وخت لپاره معطل دی، عملاً ئی د حصول لپاره هلی ځلي وکړی، د خپل فعالیت پراخ میدان په بی ځایه او نامشروع تعصباتو تنګ نکړی، د ټولو نیکانو بندګانو او دینی طالبانو په یوه پلیټ فارم کی د راټولولو کوشش خپله فریضه وګڼی ځکه چي د موفقیت او کامیابی راز په اسلامي اتحاد کی نغښتي دی، د اسلامي تحریك دقربانیو قدر داني وکړی او دنړی والو په وړاندي يي له رسوائی څخه وژغوری، زمونږ موقف د تل لپاره د «تعاونوا علی البر والتقوی ولا تعاونوا علی الإثم والعدوان» په اساس پر مخ درومي او ددی موقف په رڼا کی به خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکړو.

(ومن الله التوفیق)

د روژی د مبارکی میاشتی خپوښتنی او برکات

تولوونکی: محراب الدین یوسفزی

روژی ته په عربی کی «صوم» وائی او «صوم» په لغت کي مطلق ځان ساتنی او پرهیز ته وائی- له هر شی څخه چی وي - خو د شریعت په اصطلاح کی یوه میاشت له سپیده داغ نه تر ماښام پوری له خوړلو، څښلو او جنسی کړو وړو څخه ځان ژغورنې ته روژه وائی.

روژی څو ډوله دی لکه فرضي روژی، مسنوني روژی، نفلی روژی او نذری روژی ، خو د کومو روژو په هکله چی مونږ غواړو خپلو گرانو لوستونکو ته څه معلومات ورکړو هغه فرضي او د رمضان المبارك دمیاشتی روژی دی چی د هغه دفرضیت په هکله الله تعالی په صراحت سره ارشاد فرمایلی دی:

«یا أیهاالذین أمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم» الآیه (بقره-۱۸۳)

ترجمه: اي د ایمان خاوندانو! پر تاسو باندي روژه فرض شوه هماغسي چي له تاسو څخه په مخکینو خلکو باندی فرض وه.

بل ځای فرمایی: «شهررمضان الذي أنزل فیه القرآن هدًی للناس وبیناتٍ من الهدی والفرقان فمن شهد منکم الشهر فلیصمه ومن کان مریضاً او علی سفرٍ فعدةٌ من أیام أُخر» الایه(بقره-۱۸۵)

ترجمه: د رمضان میاشت هغه ده چی په هغی کی مو قرآن نازل کړ د خلکو لپاره له هدایت نه روښانه او له حق نه دباطل دبیلولو خبری، پس له تاسو نه هر څوك چي دغه میاشت ومومی باید روژه ونیسي او که څوك ناروغ او یا مسافر شی پردوی د فوت شوو ورځو روژه نیول له نورو ورځو څخه لازم دی.

له پورتنی مبارك ارشاد څخه ثابتیږی چی پر هر مؤمن مسلمان باندی- بنځه وی که نر- چی هغه عاقل، بالغ، مقیم او روغ رمټ وی له سپیده داغ څخه تر ماښام پوری دپوره یوی میاشتی روژی نیول فرض عین او منکر ئی کافر دی، په قصد سره خوړونکی ئی باید د یوی روژی په مقابل کی یا دوه میاشتی پر- لپسی روژه ونیسی او یا شپیته مسکینانو ته دودی‌ورکړی او یا یو غلام آزاد کړی، که له چا څخه په خطا کی روژه و- خوړل شی هغه باقي ورځ به هم روژه وی او یوه ورځ به د قضائی په نوم روژه هم ونیسی او که په سهوه ئی

روژه و خوړه چې په یاد ئې نه وی، که هر څه وخوری د رب العزت له خوا مهمانی ده او قضاء او کفاره پری نشته، د ناروغ لپاره د روژی خوړل جایز دی خو چې کله روغ شی، قضاء ئې باید راوړل شی او یوه ورځ روژه ونیسی، په قې سره که اختیاری وی روژه ماتیزی چې پدی صورت کی به هم باقی ورځ روژه وی او هم به قضائی راوړی او که بی اختیاره وی قضائی پری نشته.

روژه د هجرت په دوهم کال د شعبان په لسمه نیته د رب العزت له خوا فرض او دفرضیت حکم ئې ارشاد شو، له دی نیټی څخه د مخه په هره میاشت کی دری ورځې روژه نیول فرض وو چې د روژی د حکم په نازلیدود هغو حکم منسوخ شو.

ابن جریر د معاذ بن جبل رضي الله عنه په روایت یو حدیث نقل کړی او وائی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم کله چې مدینی منوری ته تشریف راوړو، هر کال به ئې د عاشوری دوه ورځی روژه او په هره میاشت کی دری ورځی روژه نیوله څو چې الله تعالی د هجرت په دوهم کال د رمضان المبارک روژی فرض کړی او د بقری د سورة (۱۸۳) آیت نازل شو.

د روژی مبارکه میاشت هغه بختوره میاشت ده چې د الله تعالی بی شمیره رحمتونه پکی نازلیږی، قرآن کریم چې د الله تعالی د رحمتونو چینه ده په همدی مبارکه میاشت کې نازل شویدی او همدا رنګه نورآسمانی کتابونه هم په همدی میاشت کې نازل شوی دی.

په هغه خطبه کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د شعبان المعظم د میاشتی په وروستیو ورځو کې ایراد کړه وئی فرمایل: «اې خلکو ! پر تاسو باندی یوه بابرکته میاشت سیوری کوونکی ده چې په هغی کې یوه داسی شپه شته چې له زرو شپونه بهتره ده، پدی میاشت کی د نیکو اعمالو سرته رسول لس برابره اجر لری، هغه کسان چې د خپلو عاداتو له مخی یو بنه او نیک عمل دنفلو په نوم سرته ورسوی، د فرضو اجر مومی او چې فرضي عمل سرته ورسوی د هغه او یا برابره اجر ورکړی کیږی.

رمضان د صبر او استقامت میاشت ده، څوک چې خپل روژه دار وروړته یو مانبنام روژه ماتی ورکړی په عوض ئې د ګناهونو پیښی سپکیږی، د دوزخ له اور څخه نجات مومی او د هماغه روژه دار هومره ثواب ورکړای کیږی.او د روژه دار ثواب هم نه کمیږی، صحابه کرامو عرض وکړ یا (رسول الله صلی الله علیه وسلم)؛ مونږ خو دومره وسه او توان نلرو چې روژه دار ته روژه ماتی ورکړو، وئی فرمایل: څوک چې یو غړپ اوبه یا شربت او یا یوه دانه خرما د روژه ماتی په وخت کې روژه‌دار ته ورکړی داسی دی لکه روژه دار ته ئې چې په مړه خیټه دوډۍ ورکړی وی، الله تعالی به هومره اجر او ثواب ورکړی او د کوثر د حوض اوبه به ورکړای شی چې بیابه‌هیڅکله تږی نشي، که څوک پدی میاشت کی پر یوه مسلمان باندی رحم وکړی، الله تعالی پر هغه باندی رحم کوی.

رمضان داسی میاشت ده چې لومړی لس ورځې ئې رحمت او منځنی لس ورځې ئې مغفرت او وروستی لس ورځې یې ددوزخ له اور څخه د ژغورنی ورځې دی. په هغه روایت کی چې بیهقی نقل کړی راغلی چې څوک د روژی په میاشت کی په خپل خادم باندی لږ کار وکړی مغفرت ئې په برخه کیږی او ددوزخ له اور نه نجات مومی.

په هغه روایت کی چې له ابوهریره رضي الله عنه نه نقل شوی راغلی

دی: «قال رسول الله صلی الله علیه وسلم قال الله عزوجل: کل عمل ابن آدم له إلا الصیام فانه لي و أنا أجزي به والصیام جنة فاذا کان یوم صوم أحدکم فلا یرفث ولا یصخب فان سابه أحداً و قاتله فلیقل إني صائم، والذي نفس محمد بیده لخلوف فم الصائم أطیب عند الله من ریح المسك، للصائم فرحتان: یفرحهما إذا افطر فرح بفطره و اذا لقي ربه فرح بصومه» (متفق علیه) و هذا لفظ روایة البخاري و في روایة له «یترك طعامه و شرابه و شهوته من اجلي، الصیام لي و أنا أجزی به والحسنة بعشر أمثالها» و في روایة لمسلم: «کل عمل ابن آدم یضاعف الحسنة بعشر أمثالها الی سبع مائة ضعف قال الله تعالی: إلا الصوم فانه لي و أنا اجزي به یدع شهوته و طعامه من اجلي، للصائم فرحتان: فرحة عند فطره و فرحة عند لقاء ربه ولخلوف فمه اطیب عندا لله من ریح المسك»

ترجمه: رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: چی الله جل جلاله فرمائی: د آدم د اولاد هر عمل دهغه لپاره دی غیر له روژی نه چی هغه زما لپاره خاص ده او زه دهغی اجر ورکوم او روژه (ددوزخ د اور او یا گناهونو په مقابل کی) یو سپر دی، نو که له تاسو څخه د چا روژه وی لازم دی چې بدی خبری ونکړی، په لوړ آواز چغې ونه وهی او له چا سره جنګ جګړه ونکړی او که چا ورته بنکنځلی وکړی او یائی ورسره جنګ پیل کړ، لازم دی چی دی ووائی چی زه روژه یم او زما دې په هغه ذات سوګند وی چې د محمد نفس ئی په ګواك دی چی د روژه دار د خولی بوی د الله تعالی په وړاندې له مشکو څخه بهتر او خوښ دی دروژه دار لپاره دوه خوښۍ دی: یوه دا هغه د روژه ماتی په وخت کې او بله له خپل رب سره د مخامخ کیدو په وخت کی دا د بخاری د روایت لفظ دی او په یو بل روایت کی دی چی روژه دار خپل خوراك څښاك او شهوت زما لپاره ترك کړی، زما لپاره روژه دی، نو زه د هغه اجر ورکوم او حسنه اعمالو ته ئی لس برابره اجر ورکوم.

او د مسلم په روایت کی راغلی چی: د آدم د اولاد هر عمل څو برابره کیږی، نیکۍ ته ئی لس برابره تر اوه سوه برابرو پوری اجر ورکول کیږی، الله تعالی و فرمایل : پرته له روژی نه چی زما لپاره خاص دی او زه ورته اجر ورکوم ځکه چی خپل شهوت او خوراك زما لپاره ترکوی، د روژه دار د خولی بوی د الله تعالی په وړاندی له مشکو څخه بهتر او خوښ دی.

په هغه حدیث کی چې عبدالله ابن عمر رضي الله عنهم ئی روایت کړی راغلی دی چی د رسول الله صلی الله علیه وسلم ارشاد دی چی د قیامت په ورځ روژه او قرانکریم د روژه دار او تلاوت کوونکی شفاعت کوی، روژه عرض کوی یا الله! ما ستا دغه بنده د ورځی له خوا له خوراك، څښاك او نورو ممنوعه اعمالو او افعالو څخه منع کړی ؤ، الهي عفوه ورته و فرمایه، همدا رنګه قرآنکریم هم د خپل تلاوت کوونکی لپاره له رب العزت نه مغفرت غواړی، او الله تعالی د روژی او قرآنکرم شفاعت قبلوی، په هغه حدیث کی چی بخاری او مسلم ئی روایت کړی راغلی چی: «و عن ابي هریرة رضي الله عنه عن النبي صلی الله علیه وسلم قال: من صام رمضان ایماناً و احتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه» هکذا «وعنه رضي الله عنه» ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال و اذا جاء رمضان فتحت أبواب الجنة و غلقت ابواب النار و صفدت الشیاطین» (متفق علیه).

ترجمه: له ابو هریرة رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله صلی الله

علیه وسلم فرمایلی دی څوک چې د ایمان او اخلاص له مخې د رمضان د میاشتې روژه ونیسي تیر ګناهونه ئې بخښل کیږي، همدا رنګه په یو بل روایت کې له ابو هریرة رضي الله عنه نه نقل شوی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی: کله چې د رمضان میاشت داخله شی دجنت دروازی خلاصې او ددوزخ دروازی بندی شی او شیطانان په زنځیرونو وتړل شي.

په یو بل روایت کې چې بیهقی په ترغیب کې نقل کړی راغلی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: «لو یعلم العباد ما في رمضان لتمنت امتي أن تکون السنة کلها رمضان»

یعني که د الله تعالی بندګان د رمضان دمیاشتی د روژی نیولو په حقیقی فیوضاتو پوه شوی وای نو زما امة به د ټول کال د روژه نیولو تکل کړی ؤ.

د روژی احکام او مسائل:

۱- روژه یوازی خوله بندولو ته نه وائی، بلکه د روژی نیولو مقصد دادی چې انسان بایدله ټولو ناروا کړو وړو څخه پرهیز وکړی او په کامله توګه به دا لله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم احکامو ته تسلیم شی حدیث شریف کې راځي: «عن ابي هریرة رضي الله عنه قال: رسول الله صلی الله علیه وسلم إذا کان یوم صوم احدکم فلا یرفث ولا یصخب فان سابه احد او قاتله، فلیقل إني صائم» الحدیث (متفق علیه) هکذا: «و منه قال: قال النبي صلی الله علیه وسلم : «من لم یدع قول الزور و العمل به فلیس لله حاجة في أن یدع طعامه و شرابه ... الحدیث» (رواه البخاری)

ترجمه: له ابو هریرة رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم و فرمایل که له تاسوڅخه کومه ورځ د چا روژه وی، بنکنځل دی نکوی، په لوړ غږ دی چغې نه وهی او که چا ده ته بنکنځلی وکړی او یا ئې ور سره جنګ وکړ، لازم دی چې ووائی چې زه روژه یم.

همدا رنګه له ابو هریرة رضي الله عنه نه روایت دی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم و فرمایل: څوک چې خپله دروغ خبره کول او په هغی باندی عمل کول ترک نکړی، نو الله تعالی دی ته محتاج ندی چې دی خپل خوړل او څښل ترک کړی.

لدی نه معلومه شوه چې په روژه کی د ژبې او نورو جوارحو له ممنوعه افعالو او کردار نه بندول هم ضروری دی.

۲- په شکی ورځ روژه نیول جایز ندي ځکه چې د خوږ نبي صلی الله علیه وسلم ارشاد دی: «وعن ابي الیقظان عمار بن یاسر (رضي الله عنهما) قال: من صام الیوم الذي یشك فیه فقد عصی أبا القاسم» (رواه ابو داؤد- الترمذي و قال حدیث حسن صحیح)

ترجمه: له ابو الیقظان عمار بن یاسر رضي الله عنهما نه روایت دی چې وئې ویل: چا چې دشك په ورځ روژه و نیوله، بیله شکه ئې د ابو- القاسم صلی الله علیه وسلم نافرمانی وکړه.

جامع ترمذي د ابو هریرة رضي الله عنه په روایت یو بل حدیث نقل کړی چې حلال المشکلات دی فرمائي: «احصوا هلال شعبان لرمضان» یعني دشعبان دمیاشتی سپوږمۍ د رمضان لپاره تعقیب کړئ.

ځینی خلك عادت لری ددی لپاره چې په روژه کی ئی د سپوږمۍ نه لیدو له کبله نقصان پیښ نه شي، نو یوه ورځ یا دوه ورځې دمخه روژه نیسي، پدی هکله له رسول الله صلی

ادع الی سبیل ربک بالحکمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتی هی احسن الایه

دتوحید او جهاد مجله

دعوت

دافغانستان د جماعة الدعوة الی القرآن والسنة د افکارو څپړونکه

۳۸ګڼه

لکه څنګه چې نړیوال کفر د مجاهد اوعالم نومونه دخپلو طاغوتی د سیسو نښکار کړل، الله دې ننګړی چې اوس د دینی طالبانو د اسپیڅلی نوم بدنام نه کړی

چیچنیا دافغانستان په شان د د روسیې د هلاکت یو بل میدان دی

د روژی د مبارکی میاشتې فیوضات اوبرکات

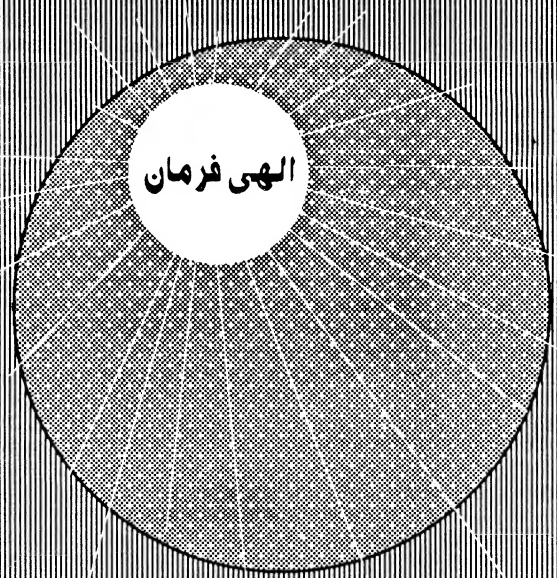

قال الله تعالی: قل أطیعوا الله و أطیعوا الرسول فإن تولوا فإنما علیه ما حمّل و علیکم ما حملتم ♥ و إن تطیعوه تهتدوا ♥ و ما علی الرسول إلا البلاغ المبین.(النور-54)

ترجمه: ای محمده !(صلی الله علیه وسلم) ته دوی ته ووایه چی په هر څه کی د الله تعالی حکم و منئ او په هر څه کی د الله تعالی د رسول حکم و منئ، که تاسی (د رسول الله صلی الله علیه وسلم له اطاعت څخه) مخ وگرځوی، نو بیشکه زما پر دغه رسول باندی د ابلاغ هغه بار دی چی پر دی ایښودل شوی او پر تاسی باندې (درسول الله اطاعت) هغه بار دی چی پر تاسو ایښودی شوی، نو که تاسی د الله تعالی د رسول اطاعت وکړئ سمه لار به ومومئ او پر رسول صلی الله علیه وسلم باندی د الهي قانون دابلاغ ښکاره او واضحه رسونه ده (چی په بشپړه توگه ئی په پوره امانت داری سره اداء کړی ده).